A FELTÁMADOTT NYOMAIBAN

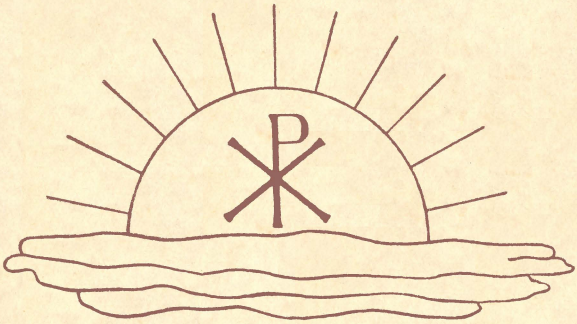

PROHÁSZKA OTTOKÁR

PROHÁSZKA OTTOKÁR ELMÉLKEDÉSI KÖNYVEI:

Rorate coeli
P 1.—

Gloria in excelsis
P 1.—

Jordán partjától Tábor egyig
P 1.60

Táborhegytől Bethániáig
P 1.—

Bethániától Golgotáig
P 1.—

A keresztfa alatt
P 1.—

A feltámadott nyomaiban
P 1.80

A szép szeretet Anyja
P 1.—

A pünkösdi Lélek
P —.80

A túlvilág tornácaiban
P —.80

Élővizek forrása
Jézus Szive elmélkedések. Fűzve P 3.—

Legyetek világító emberek
Fűzve P 1.—

Missziós körlevelek
Fűzve P 2.—

PROHÁSZKA OTTOKÁR

*

A FELTÁMADOTT NYOMAIBAN

ELMÉLKEDÉSEK

BUDAPEST, 1916.
A SZOCIÁLIS MISSIÓ-TÁRSULAT
KIADÁSA

Nihil obstat.

Dr. Georgius Krammer,
censor dioecesanus.

Nr. 2290.

Imprimatur.

Strigonii, die 4. Maii 1916.

Ludovicus Rajner,
episcopus, vicarius generalis.

A Szent-István-Társulat bizománya.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest

Kelj föl dicsőségem!

a) Kelj föl, siess! Csak 37 óráig van Jézus a sirban; a három nap és három éj ugyancsak összeszorult. Jézus földi élete s a végtelen örökkévalóság közt ez a sötét mesgye vonul; azt is hogy keskenyítette. Siet; korán reggel támad föl. Ő a mi hajnalunk, az örök élet hajnala. Ő a mi ünnepünk; ezt a föltámadást hirdeti minden vasárnapunk! Siess jó nap, ragyogj ránk; hasadj ránk fölséges vasárnap; akár a bűn éje, akár a vigasztalanság éje kurta legyen. Az lesz, ha vasárnapi lelkek leszünk.

b) Jézus lelkével a lelkek vonulnak a sírhoz, kiket a pokol előtornácából kiszabadított, mint hajnali fényes felhő... költöző lelkek csoportja ezüst szárnyakon. Mily néma zene! Elvonul a föld fölött az örök élet. Jézus örül; a felszabadulás énekét zengik körülötte a lelkek; «cantemus

Domino, gloriose enim magnificatus est!» Ez az első feltámadási processzió! Mily hála, mily imádás Krisztus vére, sebei iránt; mily öröm győzelme fölött; mily epedés és vágyódás szive és a szivéből áradó örök élet után! Igy járjunk processziót! A sirba érve szent szomorúsággal, hálás epedéssel nézik a lelkek Krisztus holttestét, szent sebeit, melyek a világ üdvét lehelték. Jézus lelke is mély megilletődéssel látja testét, érdemeinek csodálatos szervét; látja rajta a halál képét és most szembe néz vele, úgy ahogy ő tud nézni, nem passzíve, hanem pathetice; a diadal páthoszával: halál, — mondja — megtörlek, meghaltam, hogy az élet föltámadjon. Ez a sir a te sirod, itt te rothadsz el; én, az élet, föltámadok. Imádandó, szent hatalom, mely a rosszat legyőzi. Akik nem hisznek, azok csak passzíve, mint áldozatok nézik a halált és viszik a szenvedést; «hinter dieser Weltauffasung sitzt das Grausen.» Nálunk nem; nálunk a halál mögött is élet int felénk! Jézusom, életem, erőm, győzelmem!

c) Azután Krisztus lelke ismét megeleveníti testét, azzal az erővel, melylyel a megdicsőült lélek tudja lefoglalni s átváltoztatni az anyagot. A Táboron megmutatta,

itt végleg megvalósította. Szépségbe, fénybe öltöztette; átszellemesítette; akaratának hájlítható eszközévé és szervévé változtatta. — Mit tesz a lélek a hipnózisban, mily érzékenységet, lelkiséget lehel a testbe az extázisban! A megdicsőülésben meg éppen áthatja a testet s abban uj energiákat léptet föl. Ezentúl át tud hatni ajtón, kövön; megjelenik, ahol akar; elváltozik úgy, hogy meg nem ismerik. — Ó fölséges, szép, dicsőséges Jézus, létünk eszménye és példája; szemeidből villan ki a megdicsőült élet sugara; te érezted át először az örök dicsőséget idegeidben; erőd, szépséged benned vált az örök ifjúság örömévé. Üdvözlégy elsőszülött testvérünk, te ujjászülött! A megdicsőült élet után epedünk. Lelkünk valamiképen átszellemesíti testét és akkor átéljük a te husvétedet. Azért akarjuk már most a lélek győzelmét kivívni testünk, ösztönösségünk fölött; fegyelmezni akarjuk magunkat; a lélek uralmát akarjuk biztosítani a halandó testben a szép, erős halhatatlanságért!

d) A föltámadt testnek sajátságai; 1. *A fényesség,* mellyel a lélek árasztja el a testet. Van fényesség karácsonyéjjel, van a Táboron; az apokalipszis víziói is fényben

úsznak; a szentek is szépek és fényesek, például Pazzi szent Magdolna s a valenciai imádkozó, kinek fényétől ragyogott éjjel a templom; Jézus leirhatatlan szépségben ragyog. 2. Azért többé nem is szenvedhet: a szenvedés, a szomorúság, keserűség meg nem környékezi. Arca nem esik be, nincs rajta a savanyúság s elégületlenség kifejezése. Ó hogy szántja s szaggatja a lelket a szenvedély és hervasztja a szenvedés! 3. Gyors, mint a szellem, a tér korlátait nem érzi; az erény útjaira is, azokra a sokszor egyhangú, göröngyös, nehéz útakra részvéttel néz le és biztat: csak rajta, előre! Kik sírva vetnek, örvendve aratnak majd! 4. Teste átszellemült. Mily különbség a pocsolya sara s a virág szirma közt; ez át van járva élettel, az még nem. A lélek egyre jobban járhat át testet, míg végre a test átszellemül tőle. Átszellemülni, magunkra ölteni a szépség, a készség, a fegyelem lelkét! Ezek a föltámadás jellegei. Minél többet belőlük, hogy tünjék el az «állati ember».

A sírok megnyilanak.

«*A sírok megnyilának és sok szentnek testei, kik aludtak vala, föltámadának*». (Máté 27, 52.)

Jézus a mi föltámadásunk példaképe. Mindenekelőtt pedig lélek szerint kell föltámadnunk, amire buzdít szent Pál: «Ha föltámadtatok Krisztussal, az ottfennvalókat keressétek». (Kol. 3, 1.)

a) Föltámadunk-e? Sok a halott. A szentírás ismer eleven holtakat. Ismer holt hitet: «a hit cselekedetek nélkül holt» ... ismer holt «jócselekedeteket»: «úgy látszik, hogy nagy, erős, gazdag vagy, pedig szegény, meztelen koldus vagy» ... ismer holt kezet, holt szivet; ismer örök halált, melyben megfagy a boldogság vágya. Ismer holt tagokat az egyház testén, kiket Isten lelke nem éltet. S a világ is ismer eleven holtakat; Ibsen ír róluk «Wenn wir Todte erwachen» című drámájában. Holteleven

szerinte az, ki a világnak él, dolgozik, alkot, szerepel és dicsőséget keres: «es ist nicht der Mühe wert, sich so immerfort abzunützen für den Mob und die Masse und die ganze Welt». Dolgozni semmiért, ez a világi élet tragédiája; a divina comoedia más, az az örök élet. — Elevenholt, aki élni elfelejtett, mert nem értette föl az életet. Ilyen az a nő, az a férfi, ki vad szenvedélyben fölemésztette erőit és végre annak öntudatára ébredt, hogy ez nem élet. Ilyen az a művész, ki mikor művész lett, megszünt ember lenni. Ki a szépet modellnek nézte és nem értéknek, mellyel szivét eltöltse és nemesítse; ideálokat alkotott, de életében rájuk cáfolt. Művész, ki a művészetért megölte másnak lelkét, hogy azután a bánatot modellálja. Ki önmagán kívül kereste, elismerte, tisztelte a jót, de csak kőbe véste és nem saját eleven öntudatába... stb. Szegény világ, nagy hullaház; száraz csontok az Isten elevenítő fuvalmai nélkül! Küldd ki lelkedet és az majd teremt, teremt életet, élő embereket, élő hitet, élő jócselekedeteket, élő szivet! Ezt a halált kell utálnom, ezt a holteleven ténfergést, ezt a tehetetlen hitet és holt kezet!

b) Föltámadunk hát? Ó hogyne támadnánk! E célból mindenekelőtt hitünk öntudatára kell ébrednünk s alvó erőit fölszabadítanunk. Ez erők átvonaglanak majd rajtunk és kiégetik belőlünk a bűn penészét, a földies, világias, buta érzést; azután megmozgatnak, kifeszítenek, kinyujtanak, megindítanak; alakulni, Krisztushoz hasonulni késztetnek. Ez életnek számtalan foka van. Megvan csiraképen a keresztelt csecsemőben; ébredezik az első áldozásra jól előkészített fiúban; feslik a buzgó, ideális leányban; fejlik a küzködő és husvéti gyónását jól végző hivőben. Megvolt Ábrahámban, Judithban..., megvolt assziszii szent Ferencben, szent Alajosban, megvan a legmodernebb keresztény férfiúban. Mily skálái, mily fúgái, mily szinvegyületei az életnek! A kegyelmi erők dolgoznak a föltámadáson, hogy föltámadjunk az igazi, az értékes életre; itt és most akarunk föltámadni és élni, hogy egykor örökké éljünk. A lelket, az Úr Jézus szellemét támasztják ez erők bennünk; lélekből akarunk élni; lélekkel az életet s nehézségeit épúgy, mint örömeit kiegyenlíteni.

c) A végleges föltámadás hite és reménye ezt a lélekszerinti föltámadást sür-

geti. Az örök élet telje s bősége irtózik a jelen élet ürességétől és ezt a jelen életet a maga képére alakítja át. Üres, hitvány, lelketlen életből nem fejlik ki az örök élet; üres magból nem nő ki tölgy. Azért kell élnem már itt és most örök életet a földön, vagyis természetfölötti módon, hitből, szeretetből kell gondolkoznom, akarnom, tűrnöm, küzdenem, élveznem, szenvednem; a hit motívumai szerint kell hangolnom lelkemet; a halhatatlanság fuvalmát kell megéreznem, hogy tudjak gyöngeség, nyomorúság fölé emelkedni: akkor érzületemben eljátszom már a boldog halhatatlanság praeludiumát. Ma többször gondolok halhatatlanságomra és örülök neki s kedvetlenségemet legyőzöm vele.

A föltámadt Jézus öröme.

a) A föltámadt Jézus ujjongó öröme volt az ő husvéti imája; kiáltása a győzelmes harcos kiáltása volt: «Miért agyarkodnak a népek» — kérdi a zsoltárossal — «a mennyekben lakó kineveti őket ... én pedig királlyá rendeltettem.» Vigad, «mint kik vigadnak aratáskor.» Ez az ő ünnepe; örvend, «mint örvendenek a győzedelmesek a nyert zsákmánynak.» Három nap előtt szivébe szorult az Olajfák kertjében a halálos szomorúság, ma végig árad rajta az öröm; az öröm mint dicsőség, mellyel az «excelsa» felé tartott s megközelíthetetlenül magasra följutott; az öröm mint boldogság, az első megdicsőült ember boldogsága!

b) De szivével, érzésével köztünk maradt s el nem felejtett. Ez az öröm folyton a földre emlékezteti, érdeklődése élénk s meleg s ezzel a lelkülettel van az Oltáriszentség-

ben. Ne képzeljük lelkületét fáradtnak s gyöngének; mindig a megdicsőülés temperamentuma él benne. Az örök gondolatokból merítünk mi is erőt. Ne zaklassuk föl magunkat hiábavalóan; a buzgalom néha elkinozza magát; abba is megnyugvás kell; sikertelenség ne borítsa el az Isten győzelmeinek perspektíváit.

c) Ily tiszta, dicsőséges öröm nem lakik a földön; örömeink fájdalmakkal vegyesek; de az nem baj, sőt előny; mert az öröm itt gyakran felületessé tesz, míg ellenben a fájdalom kimélyíti a lélek érzelmeit. Hát mélyítse, de ne fonnyassza; tisztítsa, de ne apassza. Szolgáljon a fájdalom arra, hogy észre térítsen, megjavítson, föl-rázzon s végre is, hogy mindezek által jobban, mélyebben tudjunk örvendezni.

Krisztus valósággal föltámadt.

«Én vagyok a föltámadás és az élet: aki énbennem hiszen, ha szintén meghal is, élni fog. (Ján. 11, 25.)

a) A valósággal föltámadt Krisztus a mi pálmánk. Ezt a pálmát nyujtja minden hivőnek s aki kézbe veszi s erősen tartja, megosztja vele győzelmét: föltámad majd ő is. Ez a hit az örök élet vágyával lázba hozta az emberiséget, mint ha csak a Krisztus kegyelme, e pálma leveleiről hulló harmat, tüzes eső alakjában hullt volna a lelkekre s vértanúkat avatott volna. Minden vértanú a hitért halt meg; minden halál ezt kiáltja, ez őrületes, vakmerő szót: föltámadunk. E hit Krisztus sírjából való s nem a régi míthoszokból. A főnix-madár már régen jelezte a halhatatlanságot s abból vértanúi hit nem lett; a tavasz már régóta csattogtatta az életvágyat lehelő, szerelemittas éneket s

abból halhatatlan remény nem kelt; költők, énekek, eszmék dacára az emberiség föl nem ébredt; héroszok, míthoszok dacára a kultúrák egymásután letörtek; az élet vágya dacára, mely szenvedélyes panaszként járta be a világot, a szkepszisz elhervasztotta a gnózist. Ó szent sír, halhatatlan életet lehelsz; biztos öntudatot reményeinkbe.

b) Az eszme nem elég. A gondolkozó az eszme mögött valóságot keres, mert mire való az eszme, a kép, ha nem a valónak képe? Mire való, ha nem egyéb, mint érthetetlen törekvésnek hímes virága? Mire való a halhatatlanság eszméje, ha azt a sír sötétsége nyeli el? Minek az örök élet vágya, ha koszorúi koporsókon hervadnak s menyasszonyi fátyolai szemfödőkké lesznek? Mit csináltok eszméitekkel a halál, a mulandóság csendes, kérlelhetetlen hatalmával szemben? Szemfényvesztők vagytok, kik abstrakciókkal dolgoztok. Az ábrándos elvonás helyett nekünk valóság kell; nekünk az kell, hogy «föltámadott», szószerint s nem képletesen, betüszerint s nem szimbolum szerint.

c) Csak az egyéni, örök élet a valóságos halhatatlanság. Ezt mutatta be a

föltámadt Krisztus. A test szerint való föltámadás mozgatta meg a világot, az hozott tavaszt. Csak egy renaissance van: az a tavasz, melyben Krisztus pálmája leng! Fogjuk meg a pálmát... Vigyázzunk, hogy el ne hervadjon hideg kézben, száraz szívben, sötét környezetben; el ne hervadjon kételytől, közönytől, világiasságtól! Hadd a holtakat temetni halottaikat! Gyerünk, «palmae in manibus!»

Jézus megjelenik Szűzanyjának.

a) A szent Szűz várta Jézust, várta hitben; hiszen megmondta az Úr: föltámadok. Isteni szó, melyet követ majd isteni tett. S ezt a tettet ő teszi majd meg, addig pedig édes anyja vár és hisz és bizik s imádkozik. Imádkozik forrón, lelke sugárzik szemeiből; ajkai suttogják: «Exsurge, exsurge», kelj föl, kelj föl napom, erőm és örömöm! Kelj föl, éredj; anyád virraszt s vár; kurtítsd meg szent vigíliáját. — Így állunk mi is Istennel szemben. Hiszünk nagy isteni kijelentésekben s várunk isteni tetteket; áldozatos lelkesüléssel rábizzuk magunkat. Különben pedig hívjuk, keltegetjük az Urat mi is: Uram, ébreszd föl erődet s uralkodjál! Ragyogjon föl igazságod s villanyozza föl a lelkeket a megujult kereszténység tavaszi éledésével. Mi

hisszük, hogy te új világot teremtesz most is, itt miköztünk. «Exsurge Domine!»

b) Az Úr is vágyott a szent Szűz után; az édes Úr a legédesebb lélek után; vágyik, mert hű volt hozzá szenvedései közt is s szerette őt akkor is, mikor nem volt szépsége s ékessége; keresztútján járt s keresztje alá állt; az ilyen lelket megvigasztalja az Úr s vigaszában elfelejteti vele baját, búját; érezteti vele dicsőségét s erejét s átönti bele saját életét. Azért ki kell tartanom száraz, kelletlen lelki hangulataimban; sőt ilyenkor mutatom ki, hogy többre becsülöm az Urat vigaszainál vagyis önmagamnál.

c) A szent Szűz e vágyait megvalósítja az Úr, megjelenik neki dicsőséges szépségében, s a szent Szűz térdre omolva imádja szent Fiát. Ah, ez istenanyai boldogság! Amilyen édes az inkarnáció éje, oly édes és fényes a föltámadás hajnala. Jézus szivéhez szorítja anyját s mérhetetlen örömmé változtatja tengernyi fájdalmát. A szent Szűz pedig megcsókolja Jézus sebeit s beléjük leheli tüzes, szép lelkének szeretetét. Meglátja. leborul, ráborul, elomlik s megpihen rajta: most már jól van, jól van; édes Uram; jó ne-

kem, mert jó neked; életed életem. Élsz; Alleluja! Ez a szent Szűz páratlan husvétja! Öröm, milyet csak az Isten adhat. «Én leszek örömöd s jutalmad» — mondja ő nekem is, — s ha megörvendeztetlek, úgy érzed, mintha zsoltár és cithara csengne lelkedben; «exsurge psalterium et cithara.» A szent Szűz ez örömét köszöntjük az Antifonában: «Regina coeli laetare».

Alleluja!

a) Öröm kell a szivekbe, melyekben a Szentlélek lakik! Öröm kell a keresztet viselő lelkekbe, öröm a bánatos és sebzett lelkekbe, öröm a küzködő s harcot vívó lelkekbe; ahol Isten van, ott öröm is legyen. És pedig azért legyen, mert az öröm erő s a lehangoltság gyöngeség. Örülni annyi, mint az élet erejét érezni, — szomorkodni annyi, mint gyöngülni. Azért az öröm sokszor gyógyít, — a bánat pedig beteggé tesz; — az élet kedvvel s örömmel jár karöltve, a halál bánattal és gyásszal. Minden, ami jó nekünk, ami növel és gazdagít, egyszersmind örvendeztet; minden ami üresít s szegényít, az szomorít! Nincs erényem (erőm), ha nincs örömöm. Legtöbb erő a lelki élethez kell, mely kicsiben való hűség s a reggeltől estig való apró szolgálatok láncolata. Itt nem szerepel a nyilvánosság

ingere, nincsenek meg az ünnepélyes gyülések villanyozó hatásai, sőt gyakran meg kell küzdenünk a szokás unalmával is; azért tehát örömökre szorulunk, melyeket a Szentlélek ad nekünk.

b) Azért kell öröm, mert ez képesít az emberekkel való legjobb bánásmódra. Ha lehangoltak vagyunk, nehezen viseljük el embertársainkat s letünik homlokunkról és arcunkról az a jó lélek, mely beleelegyedik érzelmeinkbe, szavainkba és hangunkba. A legnagyobb terhet testvérkéz rakja az ember vállaira. Ha jókedvüek vagyunk, nem vesszük föl e nehézségeket; de jaj nekünk s másoknak, ha rosszkedv bánt. Kiállhatatlan akkor nekünk a világ s mindenkiben ellenséget látunk. Jókedv jó orvosság; semmi sem jön rosszkor a jókedvnek. Semmi sem lepi meg s hozza ki sodrából. Nem zsémbes, nem baltaszemü, az embereket jó oldalukról nézi; mindenkiről kész jót gondolni; nem ütődik, nem akad fönn, előre nem látott kis nehézségeket jól fogad. Lelke nem a búbánat völgye, melybe beleavasodott a panasz; ahol ecetfák és keserű lapu, varjútövis és bogáncs diszelegnek s savanyú a levegő is.

c) Azért kell öröm, hogy önmagunkat

megtagadjuk. Mivel az evangélium a keresztet sürgeti, azért örömre kell minket nevelnie. Az öröm képesíti a lelket az önmegtagadásra; a szeretet nevében égő lelkek áldozatosak. Ne csodálkozzatok, hogy nem síró szemek, hanem mosolygó lelkek hozzák a legnagyobb áldozatokat. Az öröm az áldozat forrása. Komornak látszik a kolostor fala, vasrács tartja fogva még a tekintetet is, hogy ki ne szökelljen az élet víg zajába; de ne higyjétek, hogy ott a szomorúság lakik; azt az életet csak öröm s áldozatkészség tartja ki. Ez a jókedvű önmegtagadás szabadítja föl a szivet az önzés békóiból s képesíti, hogy törjön fölfelé, tehát hogy szeressen! Miért hagytátok el az önmegtagadást? Mert kifáradtatok, elsavanyodtatok. Ugy-e mikor az önmegtagadást szerettétek, akkor friss tavaszi, füszeres szellő dagasztotta melleteket, harmat rengett füvön, virágon; titkos sugallatban zsongott a lomb s most minden hervadt, száraz, poros; miért?!

d) Az örömöt a *szentségekből* s az *áhitatból* merítjük. Magunk vagyunk tanuk rá, hogy éledésünk a lelki öröm behatása alatt történt. Mikor szivünk kitágult vigaszban s lelkesülésben, akkor nőttünk s izmosod-

tunk. S mi volna belőlünk, ha soha sem lelkesülnénk? — Méltán mondjuk tehát, hogy az öröm *élet*, növekvés, fölbuzdulás, lelki megerősödés; hogy az öröm napsugár, mely éleszt, éltet, fejleszt s belőle gömbölyödik a fa törzse, virul, érik gyümölcse, mialatt télen összehúzza rostjait, teng, de nem él! Vessünk tehát ügyet rá, hogy örvendjünk! Gaudete in Domino semper. Iparkodjunk, hogy szent áldozásainkból s imáinkból kellő lelket merítsünk, vigaszt és örömöt. Nem kell könnyen exkuzálni a resteket és életteleneket; ők okai bajaiknak s tán nekünk is azért van kevés örömünk, mert sok önzés, sok kislelküség, sok szeretetlenség van bennünk; szabadosak vagyunk beszédeinkben, fegyelmezetlenek érzéseinkben, s képzeletünkben, áhitozunk mulatság, élvezet és dicséret után; bizalmas durvasággal és faragatlansággal bánunk az Úrral. — Változtassunk ezen!

A szent asszonyok Jézus sírjánál.

«Szombat elmultával szürkületkor pedig... nagy földindulás lőn, mert az Úr angyala leszálla mennyből, és oda járulván, elhengeríté a követ és ráüle. Vala pedig az ő tekintete, mint a villámlás és ruhája, mint a hó. Tőle való féltökben pedig megrettenének az őrök és lőnek, mint a holtak. Felelvén pedig az angyal, mondá az asszonyoknak: Ne féljetek ti, mert tudom, hogy Jézust keresitek, ki megfeszíttetett. Nincs itt, mert feltámadott, amint megmondotta.» (Máté 28, 1—6.)

a) Ti ne féljetek, kik Krisztust keresitek, sőt vigadjatok s örömöt üljetek... a sírban is, mert végtelenül nagy, hatalmas és dicsőséges a ti Uratok. Ő a föltámadás s az élet s a fölfordított sirkövön nem márványalak, hanem én, a Fölségesnek eleven angyala vagyok emléke. Mint karácsonykor a pásztoroknak a megtestesülés angyala hirdette a «nagy örömöt»: úgy

husvétkor a föltámadás angyala hirdette az erő és győzelem evangéliumát, azt, hogy «föltámadott». A hitetlen, diadalt ülő világban, hol Jézus végleg tönkrement s reá a Messiásra csak akasztófa és sír emlékeztettek, a hivatalosan, ünnepélyesen, nyilvánosan, millió ember értesülésével, három törvényszék beleegyezésével lepecsételt sírkövet harmadnapra elhengerítette az Úr kezе s Jeruzsálemnek fülébe dörgi az üres sír s a legujabb evangélium: nincs itt, föltámadt. Ez minden tekintetben a legnagyobb «Signum». Krisztus legnyilvánosabb csodája. Egy csodában sincs a nyilvánosság úgy lefogva, mint ebben; e csodájához kiséri Krisztust millió hitetlen ember, e csodájára figyelmeztet a zsidóság minden intézménye, a leglármásabb felvonulás riasztja fel a Pascha emelkedett hangulatu népét s meghivja, hogy lássák Krisztus meggyaláztatását, hogy tanúi legyenek kereszthalálának, de tanúi egyszersmind üres sírjának. Szent Péter mondja: Zsidó férfiak és mindnyájan, kik Jeruzsálemben laktok: a názárethi Jézust, az Istentől tiköztetek erők és csodák és jelek által igazolt férfiút megöltétek. Kit azIsten föltámasztott halottaiból... Ezt a Jézust

föltámasztotta Isten, minek mi mindnyájan tanúi vagyunk. Ezeket hallván, megilletődének szivükben és mondák: mit cselekedjünk?

b) Ez egyszersmind a kereszténység legünnepélyesebb proklamációja, ezen csodában lett a kereszténységből a legnyilvánosabb tény. E csoda lefoglalt 3000, azután 5000 lelket ugyanabban a Jeruzsálemben, mely a Golgothán a keresztet és a kertben a sírt látta; tanuságuk hangos és világos, hagyományuk folytonos és ünnepélyes volt s midőn szent János állítja, «quod vidimus et manus nostrae contrectavere», amit láttunk s megtapogattunk, nem érti azt egymagáról, hanem érti százakról, kik mind tanúi Krisztusnak.

c) Ez a legnagyobb csoda, mert legistenibb, legalább legkevésbé emberi, hisz benne megszünt, elveszett az ember! S Krisztus ehhez kötötte hitelét, az ember bukásához, hogy ne kételkedjünk istenségében. Tudjuk, hogy mennyire tehetetlen a halott; annyira, hogy azt kell róla mondani «volt». Az ember csak erejében, lelke, teste épségében, szava ékesszólásában, szive melegében, szeme tüzében tehet nagyot, amint Krisztus is tett életében

«vir potens in opere et sermone»; de ő külömb lett, mert a saját érvényesülésére a halálban kimutatott erejét használta föl. Ha lenyugszom, akkor támadok fel; ha tönkremegyek, akkor győzök; ha meghalok, ha nem leszek, ha az ember Krisztus nincs többé, akkor meglátjátok, hogy Isten vagyok! Uram, hiszek benned; hiszek csodáid miatt. «Operibus credite.» (Ján. 14, 10.) Apostolai nem fáradnak ki hirdetni a csodák világraszóló tanuságát, ezt hirdetik a keresztény községek s az egyes keresztények a szájukkal, vérükkel. Máté 42, Márk 37, Lukács 43, János 14 csodáról tesz említést. Az evangéliumban tehát, mely kis 8-ad rétben alig 200 lapot számlál, több mint 100 csoda van fölsorolva, halottak föltámasztása, gyógyítások, kenyérszaporítás s végül a föltámadás! Hiszek benned Jézusom, mert ugyancsak kinyilatkoztattad magadat.

Jézus és Mária Magdolna.

«Mária pedig kinn álla a sírboltnál, sírván. Midőn tehát sírt, lehajolván, a sírba tekinte és két angyalt láta fehér ruhában ülni . . . Mondák neki azok: Asszony! mit sírsz? Mondá nekik, mert elvitték az én Uramat és nem tudom, hová tették őt. Midőn ezeket mondotta, hátrafordula és látá Jézust ott állani, de nem tudá, hogy az Jézus. Mondá neki Jézus: Asszony, mit sírsz? kit keressz? Amaz vélvén, hogy ez kertész, mondá neki: Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hová tetted s én elviszem őt. Mondá neki Jézus: Mária. Megfordulván amaz, mondá neki: Rabboni! Mondá neki Jézus: Ne illess engem . . . (Ján. 20, 11.)

a) Mária szeret, szorgos; a holtat keresi, látni akarja, szolgálni szeretne neki még most is; el akarná vinni, mint Tóbiás vitte temetésre holtjait, mint a régi «fossores» vitték a katakombákba halott-

jaikat, úgy ez az erős, mert szerető asszony is el akarja vinni őt. Kit? őt! Ah, ennek szive van! Mások is sürgölődnek a sír körül, Péter is, János is, de ez az egy itt gyökeret ver és néz és sír és félrebeszél. — Az intuíció s az érzelmi mélység a tettek forrása; az okoskodás pedig a tett halála. De talán túloz Mária? S ha túlozna, mi baj volna? De hol van túlzás a szent és hű szeretetben?! Ó dolgozzunk szívvel, szeressünk, örvendjünk, sírjunk, epedjünk. Saját tapasztalatunk az, hogy nehezebben dolgozunk lelkünk üdvén, mikor okoskodunk s könynyebben, mikor imádkozunk. Vannak munkák, melyeket csak a szív végezhet! A nagy, odaadó, hű szeretet a szívnek zsenialitása.

b) Ezt a hű, vágyódó, tapadó lelket vigasztalja meg Jézus. Fölséges szent Márkban az a sor: «Feltámadván pedig reggel a hét első napján, megjelenék először Mária Magdolnának, kiből hét ördögöt űzött vala ki.» (16, 9.) E sorban lüktet az evangélium páthosza, Jézus szivének nagy s fölényes szeretete. Sok kurta tekintetű lélek fönnakad ezen s kérdi: tehát jobban szereti-e Krisztus a megtért bünöst, mint a szeplőtelent? De ezen nem akadnak fönn

azok a szeplőtelenek, kik Jézust nagylelkűen szeretik s szeretetükben összehasonlításokra s alkudozásokra rá nem érnek. Mi szeretünk és senkire sem irigykedünk. Nem hányjuk föl, hogy mindig tisztáták voltunk, hanem örülünk neki; ez nekünk nem teher, hanem kegyelem s ebből előjogokat nem kovácsolunk. Ó örvendjünk, ha el nem buktunk. Mily kegyelem ez, mellyel Magdolna nem birt! Azután pedig szeressünk, szeressünk jobban, lelkesebben, hiszen el nem buktunk, hiszen többel tartozunk. — Ha pedig oly szerencsétlenek voltunk mint Magdolna, ó legyünk azután oly buzgók mint ő s Jézus meg nem vet. Ime megmutatta. Egy szót szólt, egyetlent s Mária térdre rogyott. Sugárzó szót mondott, melyben lelke vibrált. Ó mester, mester, hogy tudsz te szólni! Ó szólj, beszélj s lelkünk meghódol neked!

c) Mária át akarta karolni lábait, de a Mester mondotta: ne illess! A lelkek a túlvilágon mind fölségek, arisztokratikus szellemek. Itt a földön az ember mint a gyerek; nagyon érzéki, mindent szájához emel és majszol. Bizonyos szent tartózkodást parancsol az Úr, mely a nagyságot

önmagunkban tisztelettel környékezi s piedesztálján megtartja. Kell ez nekünk; kell belénk szent, alázatos tisztelet Jézus iránt. Ezt érvényesítenünk kell mindenütt, imáinkban s kivált szent áldozásainkban.

A föltámadt Krisztus diadala.

«*De menjetek, mondjátok meg tanítványainak és Péternek... Azok pedig elfutának a sírból, mert elfogta őket a rettegés és a félelem.*» (Márk 16, 7.)

A fölfordított sírkövön mint piedesztálon mutatkozik be az a titokzatos, halált és bűnt legyőző hatalom s minket is valami szent borzalom száll meg. Krisztus győzelme megrendítő! Győzött a hitetlenségen.

a) Diadala az a fényes világosság, mely a kételyt eloszlatja, az a rendületlen megnyugvás, mely a föltorlódott hullámokat elsimítja, az a biztonság, mellyel összes aggodalmainkra azt feleljük: ő az Isten Fia. Már nagypénteken este ragyog föl ez a sugár, de az csak esthajnal volt; ott mondta a százados: valóban az Isten fia volt. De ami ott alkony, az itt ragyogó napkelet. Nem a keresztfán, hanem a dicsőséges föltámadásban kaptuk meg az

Isten kinyilatkoztatását, hogy Krisztus az Isten fia. A hitetlenség, a keresztrefeszítés szentségtörése, a tagadás diadalmi mámora szükségessé tette ezt a legfőbb kinyilatkoztatást: föltámadott, tehát Isten.

b) Krisztus is titokzatos valójának e fejlődésére mutat rá. Suttog körülötte a kétség; a halandó lét s a halál kettős homályt borít rá; igaz, hogy a hit mécsét tartja mellette az apostol, aki mondja: Te vagy Krisztus, az élő Isten fia. De a mécses kialudt nagypénteken. A Messiás meghalt, vége van! A bizalom pálmaága elhervadt az apostolok kezében is. Meg kell tehát újra gyujtani a mécsest, de nem földi tűzzel, hanem örök fénnyel, «lux perpetua»-val. Krisztus sirjában Isten gyújtja meg azt s megmutatja nekünk: «lumen Christi!» «Deo gratias!»

c) Mindennek így kellett történnie; így, páratlanul. A halál kapujában kellett Krisztusnak győzelmi zászlaját leszúrnia; az élet urának a halál keretében kellett bemutatkoznia; ez a fekete keret ezt a glóriás képet ezerszer vakítóbban mutatja be a világnak, mint a bethlehemi éjfél a szent karácsonyt. Csak dühöngjetek, van nekem trónom, van zsámolyom; gyöngy-

koszorúmat abból a mélységből hozom, melyből ti mindnyájan hajótörést szenvedtek, mind, mind, Fáraók, Caesarok, Szatrapák, bölcsek, próféták, költők, szépségek; s babérom lengő szálát az örök élet irányairól tépem. Meglátjátok, mily «victóriát» éneklek; megsüketültök, megvakultok, ha nem szerettek; de ha szerettek, elragadtatásban tágra nyilt szemmel néztek s lelkendeztek: Jézus, Jézus, utaid a dicsőség magányos útjai, csak te járhatsz rajtuk; be jó, hogy a dicsőség s erő ez útjain hozzánk jössz s értünk jössz.

Az emmausi tanítványok.

«*És ime ketten közülök az napon menének egy Emmaus nevű helységbe, mely hatvan futamnyi távolságra vala Jeruzsálemtől. És ők beszélgetének egymással mindazokról, amik történtek vala. És lőn, mikor szót váltottak és kérdezkedtek egymás között, önmaga Jézus odaérkezvén, velök méne. Az ő szemeik pedig tartóztatva valának, hogy meg ne ismerjék őt.*» (Luk. 24, 13.)

a) Mint a pásztortűz foltja a májusi réten, olyan a hitetlen lélek a világban; csunya, szomorú, fáradt, reménytelen. Ime az emmausi úton is baktat két ilyen fáradt ember s a világ útjain sok jár ilyen. Hittünk, reméltünk; most nem hiszünk, nem remélünk. Kínjainkkal a szórakozás, a világ felé fordulunk; szeretnők elfelejteni magunkat. Ez nem az Isten útja. Minket is elfog néha a csüggedés s az unalom s a világhoz fordulunk enyhülésért. Kereshe-

tünk vigaszt a természetben, szórakozásban, jó barátainknál, de azután térjünk ismét vissza Jeruzsálembe, a szent városba; Jézus lesz a mi igazi vigasztalónk. Mily vigaszt találtak volna a tanítványok Emmausban, ha Jézus nem jön feléjük? Tehát szórakozni Isten akarata szerint, vagyis hogy lelki ruganyosságunkat megóvhassuk; gazdálkodjunk erőinkkel s okosan fejlesszük azokat.

b) Az Úr Jézus csatlakozik hozzájuk, de nem ismerték meg őt s kérdezi őket. «Micsoda beszédek ezek, melyeket egymással váltotok útközben és szomorúak vagytok?» Jézus lelke a husvéti reggel örömében úszik, ragyog is, boldog is, de azért nagy részvéttel nézi ezeket a lehangolt lelkeket és örül, hogy elpanaszolják előtte szomorúságukat. Még biztatja is őket: micsoda beszédek ezek, amelyeket váltotok?

A tanítványok engednek a biztatásnak és előadják szivük fájdalmát. Mily jól eshettek szavaik Jézusnak, főleg melyek ő reá vonatkoztak: «... ki próféta férfiú volt, hatalmas a cselekedetekben és beszédben Isten és az egész nép előtt.» Nagyszerű dicséret volt ez, ennél szebb

tanúságot nem tehettek volna róla. Jézus tőlem is azt akarja, hogy meditációimban, naponkinti lelkiismeret-vizsgálataimban adjam elő részletesen bajaimat. Ez nagyon bizalmassá teszi Istenhez való viszonyomat s fölvilágosít és nevel.

c) «Mi pedig reménylők, hogy ő megváltja Izraelt.» Mert ugyancsak rászorultunk. Vártunk Megváltót, mert sok a bajunk, a kínunk. A szívnek ez a régi várandósága, mely kínból, bajból menekülést remél, a mi örökségünk is volt.

Igen, az övék volt s a mienk is. Nekünk is megváltás kell. E bamba, bűnös lét, mely először bepiszkolódik, azután elrothad, érthetetlen s elviselhetetlen. Ez óriási ellentmondás a törvény s a bűn, az eszmény s az alávalóság, a halál s az örök élet vágya közt, kiegyenlítést sürget s ez csak isteni, kegyelmes tett lehet. Ezt reméljük! Azonkívül remélünk kiutat és segítséget hozzá; remélünk erényt és érdemet az örök élet koszorújára. Mindezt Jézus adja nekünk. Maradjunk ez úton; lelkesít az örök élet reménye! Ez boldogít már itt is s kedvet s kitartást ad küzdelmeinkben!

«Ó balgatagok...»

«Ó balgatagok és késedelmes szívűek.» (Luk. 24, 25.)

a) Jézus fölségesen kezeli az eltévelyedteket; erejének öntudatában képes kiemelni őket deprimált hangulatukból. Fölleszti bennük az Isten nagy gondolatait; kitárja a hitnek fölséges perspektiváit; inti, de feddi is őket. «Ó balgatag és késedelmes lelkek.» S a két tanítvány érzi az idegen vándor lelkének fölségét, érzi azt a friss, üde légáramot, melyet lelke lehel; jól hat rájuk, jót tesz nekik. Csak lélek nyúljon a lélekhez; a lélek, az élet, az erő fölényével lehet csak gyógyítani; veszekedéssel, zsémbeskedéssel nem. Aki lent van, ahhoz le kell ereszkednünk. Tegyünk, mint a nap tesz, mely a magasságból le nem száll, de leküldi sugarait. A mi magasságunk a lélek jósága, nemessége; ne jöjjünk le veszekedni s bepiszkolódni. Tisz-

títsunk másokat saját lelkünk előkelőségével.

b) «Nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak és úgy menni be az ő dicsőségébe? És elkezdvén Mózesen és mind a próféták on, fejtegeté mind, amik az irásban felőle szóltanak.» Isten Messiását máskép gondolta el, mint ti; szóval, Isten gondolatai nem a ti gondolataitok. Az ő alakján oly vonások is vannak, melyeket ti szivesen feledtek, az önmegtagadás és a szenvedés; de hát nem nektek van igazatok, hanem neki. Hányszor leledzünk mi is e hibában! Azt gondoljuk, hogy az evangélium csak vigaszt helyez kilátásba s áldozatot nem kér. Ha Jézus a szenvedés útján ment be dicsőségébe, nem kell-e nekem is ez úton, az ő útján járnom? Tépjük már egyszer szét az öntudatlanság káprázatát; állj lábaidra — mondja a próféta, — s beszélj s tégy mint férfias lélekhez illik!

c) «És elérkezének a helységhez, ahová mennek vala és ő tovább látszék tartani. De kényszeríték őt, mondván: Maradj velünk, mert esteledik és már hanyatlik a nap. És betére velök.» Jézus úgy tett, mintha tovább akart volna menni, pedig szive vonzotta,

hogy őket a legnagyobb kegyelemben részesítse; kívánta mindazonáltal, hogy ez a nagy kegyelem alázatos kérelemnek legyen a jutalma; akarta, hogy kérjék: maradj velünk!

Üdvözítőnk vágya, hogy velünk lehessen s lelkünkben lakozhassék. El akar minket halmozni kegyelmének áldásaival, de kívánja, hogy kérjük a kegyelmet s forró imáinkkal tartóztassuk őt magunknál. Sokszor azért vagyunk levertek, mert nem iparkodunk eléggé buzgó imáinkkal Jézust magunknál tartóztatni. Ne viseltessünk csak passzíve; tegyünk! Vizsgáljuk meg magunkat, vajjon van-e forró óhajunk az Üdvözítő kegyelme után? Ha azt találnók, hogy nincs, kérjük buzgón; kérjük, hogy maradjon mindig velünk, kivált amidőn a kisértések felhői tornyosulnak fejünk fölött, mikor a kétely és a szenvedés éjszakája borul reánk, de legfőképen halálunk óráján. «Maradj velünk, mert esteledik és már hanyatlik a nap.»

A husvétesti megjelenés.

«Midőn tehát este lőn azon nap és az ajtók betéve voltak ott, hol a tanítványok egybegyültek vala a zsidóktól való félelmük miatt, eljöve Jézus.» (Ján. 20, 19.)

a) Mikor este lőn s az izgalom egész nap hánytavetette a kishitű tanítványokat; mikor féltek is, reméltek is; mikor suttogtak csak, de a szivük hangos volt, akkor eljött az Úr és megállt körükben. Későn jött. A szent Szűzhöz, Magdolnához korán jött; azoknak reggel volt husvétjuk, a tanítványokhoz későn jött. Talán nem érdemelték meg, talán nem voltak alkalmas hangulatban, talán próbára tette őket az Úr, talán várta, hogy együtt legyenek; van sok oka az Úr késedelmeskedésének és senki sem vetheti szemére: miért nem előbb? Ó, hisz jön hozzánk, jár köztünk az Úr s akár siet, akár késik, irgalmas szándékait mindig szeretetben, tiszteletben kell kiváltanom.

Ha késik, kitartok; ha vigasztalan vagyok, nem baj; tudom, hogy ilyenkor kell kimutatnom hűségemet. S megteszem, meg szivesen, hogy annál édesebben vigasztalódjam.

b) Ajtóbetéve, szeretetben egyesülve... ez Jézus vonzó köre; oda szeret jönni, hol önmagukbatért és mégis egymást szerető lelkek várnak reá. Az önmagábatérésben magunkra találunk s a szeretetben szociális lelkeknek bizonyulunk. Mindkettő kell a szép fejlődéshez. Aki magában nem egész, az másnak jó, másnak kincs nem lehet és aki elfordul a testvéri közösségtől, hogy önmagát keresse, az rideg lesz és kifárad. Tehát összeszedettnek, fegyelmezettnek, de amellett szives, testvéri embernek kell lennem.

c) «Mondá nekik: Békeség nektek!» Jézus köszöntése. Ne féljetek, hisz szerettek. Ne féljetek később sem, bármi történjék! Ne kérdezősködjetek sokat: mi lesz? hogy lesz? hanem szerezzétek meg magatoknak a békét s akkor jó lesz minden. Békét lelketeknek a szívtisztaságban; békét véreteknek a fegyelemben; békét kedélyeteknek nagylelkű világnézetben! Békét kivánok nektek, hogy higyjetek és reméljetek erősen, s ne hagyjátok magatokat szét-

szedni kesernyés, zsémbes, sötét, hideg gondolatok és érzések által. Legyen kedélyetekben igazi husvétetek; élvezzétek át, hogy tietek a föltámadás, az erő, tietek kegyelmem és szeretetem. S hogy erősen hihessetek, «lássátok kezeimet s lábaimat, tapintsátok meg és lássátok, mert a léleknek husa és csontjai nincsenek, amint látjátok, hogy nekem vagyon.» «Örvendének a tanítványok, látván az Urat.» Erős hitet nevelek magamban, mely örvendezni tud, miután a kételyt s a kislelkűséget kizárta.

«Békeség nektek!»

«Mondá azért nekik ismét: Békeség nektek! Amint engem küldött az Atya, én is küldelek titeket.» (Ján. 20. 21.)

a) Mily kedves fokozás van e kifejezésben: «ismét mondá: «Békeség nektek»; ezzel nyomatékozza, hogy erre van szükségünk; bele kell nőnünk, belegyökereznünk a békébe. Az evangélium azzal kezdődik: «Békeség a földön» s azzal végződik «Békeség nektek.» Ott a vágy és óhaj, itt a tény! Ugyancsak békeségre tehettek szert szenvedésem s föltámadásom után. Bűnt bocsátani, lelkeket megnyugtatni küldlek. Kompromittálnátok küldetésemet, ha a békét magatok nem élveznétek. Azért oly hatástalan gyakran a szó, mert az élet magyarázó ténye hiányzik bennetek!

b) Engem az Atya küldött, én meg titeket küldlek! Ó kedves küldöttje az Atyának; galamb is, sas is; mezítlábos apostol s

ugyancsak eszménykép; dicsőségére vált küldőjének s áldásává küldetésének. S hozzánk küldte őt az Atya; hozzánk, a sötétséghez a világosságot, a léthez a szépséget, a halálhoz az életet; elküldte világoskodni, fejleszteni, éltetni. S most ő is küld minket, hogy mi is napsugár a napból, üdítő vizér a mélység forrásából és virágos ág Jézus törzséből legyünk. Ő küld, vagyis ő adja belénk ezt a fényt, ezt az üditő, virágos életet. — Jézus saját lelkével s erejével avatja föl méltósággá s hatalommá apostolait, kik Krisztus helyett járnak, kikben Krisztus beszél, kiknek lábai azért oly szépek, kik nekünk azért oly kedvesek. Ezt tiszteljük s szeretjük az apostoli egyházban; e küldetés miatt drága és szent és kedves nekünk az anyaszentegyház. Itt van az Úr, itt van lelke s küldetése; akár csak ő járna köztünk!

c) «Ezeket mondván, rájok lehele és mondá nekik: Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik; és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.» (Ján. 20, 22.) Lelkemet, az Atyától s tőlem származó Szentlelket lehelem belétek s az anyaszentegyházba. Ez a Lélek szül újjá, ez bocsát bűnt; ez imádkozik benne-

tek s fölken prófétákat és vértanúkat. Ti csak médiumai vagytok e Léleknek: a bűnbocsátó, tisztító, éltető erő nem belőletek, hanem belőle való. Ez öntudattal menjetek a világba s ha valaki kételkedik, mondjátok neki, hogy én mondtam, hogy nem ti, hanem ő, nem az ember, hanem a Szentlélek általatok bocsátja meg a bűnt! Mily édes, nagy kegyelem! Mily közvetlen, isteni ajándék a penitenciatartás szentsége. Úgy járulunk ide, mint Krisztushoz, úgy hajtom meg fejemet, mint a Szentlélek sugárzatába. — S a papnak is szívesen kell bűnbánatomat fogadnia; hiszen a Szentlélek ihletében áll és foglalkozik velem! Ez érzésekkel járulok a szent gyónáshoz.

«Vegyétek a Szentlelket.»

«Rájok lehele és mondá nekik: Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik s kiknek megtartjátok, meg vannak tartva.» (Ján. 20, 22.)

a) Bűnt bocsátani: csak Isten teheti és ezt szivünk ösztönszerűen érzi s igényli. A bűn jóvá nem lesz, csak bocsánat által; aki más úton kiván bűneiből kimenekülni, az téved s az istenit önmagában föl nem ismeri. Javulhatok, sírhatok, vezekelhetek; de mi lesz a bűnnel, melynek tudata lelkemben ég? Itt én elégtelen vagyok, hanem az Úr dönt. — Mennyire bizonyítja a bűn tudata a törvény uralmát fölöttem; mennyire kiáltja: van Uram és én megsértettem őt! Akaratom akarata ellen lázadt; ez a rossz, ez a kín! A bűnös lélek szinte jobban érzi az Urat, mint a csendes szív. — A bűn tudatát és kínját a bűnbocsátó Isten kegyelme veszi le rólam: megbocsáttatnak

bűneid! Ó mily ének ez nekem, mily kegyelmes szeretete s mily engesztelő ölelése Istenemnek: ő megbocsát... Ő nekem! Nem taszít el; leereszkedik s fölemel! Ezt nem teheti velem tudomány, művészet, hatalom, élvezet. Sajátos, isteni érzete a léleknek, mikor azt suttoghatja, hogy megbocsát, akkor a szive is tele van, a szeme is.

b) Semmi sem bizonyítja jobban, hogy az Isten köztünk járt, mint a bűnbocsánat intézménye; bűnt bocsátani jött, mert ezt kérte, várta, ezután törte magát az emberiség és a bűnbocsánatnak istenemberi módját rendelte a szent gyónásban, hol mindenki külön-külön lábaihoz borul és lesi az isteni vigaszt: én téged föloldozlak. Krisztus küldte a lelkiatyát a bocsánat isteni hatalmával, a vigasz olajával, az engesztelődés kegyelmével. Elsűlyed körülöttem a világ, az egyház, az ember és én csakis Krisztussal állok szemben gyónásomban. Neki súgom bűneimet; az ő szavát hallom; a szentségben vele lépek összeköttetésbe; az ő vére hullását érzem lelkemen és megtisztulok. Jézus elértette, hogy mi kell nekem; nem elég nekem megbánnom bűneimet; nekem több kell, szent, titokzatos érintkezés és össze-

köttetés kell vele; ez a penitencia szentsége! Hála neked ezért Jézus! Forró, igaz köszönetet mondok minden szent gyónásom után.

c) Vegyétek a Szentlelket... erre a lelki, isteni hivatásra, ti papok! Krisztus nyomaiban, az evangélium áldásával jöttök felénk, mikor bűneinket bocsátjátok. «Mily ékesek a békét hirdetők lábai», mily olajos s atyai a kezük, mily résztvevő a szivük! E nagy, fölséges hivatáshoz krisztusi emberek kellenek; e megrendítő bizalomhoz, mellyel lelketekbe öntik a hivek kínjukat s szégyenüket, angyali szellemű apostolok kellenek. Érezzétek át. S mennyire tisztelünk s szeretünk mi titeket, örök vágyaink és aggodalmaink bizalmasait! Hogyan értjük szienai szent Katalint, ki a papok lábanyomát csókolta, bizonyára az örök életet látta ott sarjadni!

Jézus és a hitetlen Tamás.

«És nyolc nap mulva ismét benn valának az ő tanítványai és Tamás is velök. Eljöve Jézus és mondá: Békeség nektek! Azután mondá Tamásnak: Ereszd ide ujjadat és lásd kezeimet, és hozd ide kezedet és bocsásd az oldalamba és ne légy hitetlen, hanem hivő.» (Ján. 20, 26.)

Az isteni Megváltó öt ragyogó sebével úgy áll itt, mint a nap az éjjel szemben. Ezen a fehérvasárnapon ez a Tamás egy fekete lélek. Fekete, mert hitetlen; fekete, mert csunyán szenvedélyes; fekete, mert szomorú és szenvedő. Szent Tamás a világias, Istentől elfordult lelkületnek valóságos típusa: kevély és hitetlen, mert rendetlenül szenvedélyes és mert hitetlen és szenvedélyes, azért szomorú és szenvedő.

Senki sem akarna cserélni Tamással a többi tíz közül. Szinte látjuk dúlni a vihart szivében. Látjuk, mily fekete fel-

hőkkel van lekárpitozva Tamás kedélye; megsajnáljuk ez erőszakos és öntudatos embert, de nem kérünk belőle. Az isteni Megváltó e lelkülettel szemben ragyogtatja öt sz. sebét s biztosítja: ne légy hitetlen, hanem hivő. Hogy ilyen légy, érintsd meg sebeimet és biztosítlak téged, elváltozol lelkedben, más szellem száll meg téged.

Az Úr Jézus azért tartotta meg dicsőséges testében is az öt sz. sebet, hogy a lelkekben ezt a páratlan kihatást a világ végeig gyakorolja.

a) Szent Tamás első baja az ő hitetlensége. Hogy a hitetlenkedő ember kigyógyuljon, tekintsen figyelemmel arra a nagy tényre, mely az Úr Jézus. Mert az Isten tényekkel beszél, eseményekben fejezi ki önmagát. A legragyogóbb, napnál ragyogóbb esemény s tény a feltámadott Krisztus. Krisztus sírjától kezdve megváltozik az apostolok érzése, gondolkozása. Nem az eszme tette azt, hanem a velük beszélő Messiás. Az evangéliumnak a pszihológiája oly hatalmas, mélységes tény, mely megtérít mindenkit, aki gondolkozik. De sz. Tamás nemcsak látott, hanem meg is nyugodott. Megnyugodott épen a sebek érin-

tése, vagyis Krisztus szeretetének átértése által. Egy racionalista meg kételkedő lelket hogyan akartok megnyugtatni? Érezttessétek meg vele, hogy az Isten szereti őt. Át kell neki éreznie azt, amit a kegyelem meleg áramának mondhatunk, Krisztus szeretetét, mely öt sz. sebéből sugárzik. Azért mondta jól Fülöp az eunuchnak: «ha egész szivedből hiszesz, akkor megkeresztelkedhetel» s hinni akkor fogsz erősen, ha Krisztus szeretetében megnyugszol. Aki így szeretett, az meg nem csal engem. Teljünk el az isteni Megváltó ideális szeretetével és akkor a világnak hidegsége kihív majd, nem arra, hogy kételkedjünk Krisztusban, hanem hogy izzó, nagy szeretettel iparkodjunk győzedelmeskedni a világon.

b) Szent Tamás szenvedélyes lélek. Az ő szenvedélyessége lelkének keménységében nyilatkozik meg. Gyarlóságunknak a lélek és szív keménysége, a test és vér szenvedélyessége képezi egyik főforrását; ez a szív a rossz értelmében vett «világ.» Minden szívben van belőle elég s majd mint kevélység, majd mint testiség nyilatkozik meg. A római asszonyok nyers húst tettek éjjel arcukra, mert ez megóvta a

bőr üdeségét és az arcszint; Krisztus meg tartotta feltépett testének sebeit, a szép lelkek miatt. Az Úr Jézus sebhelyeit kell érintenünk. Gyermekeinek forró homlokkal, lázas, dobogó szívvel kell odatapadniok Krisztus sebeihez, hogy enyhet találjanak. Az a tűz kioltja a mi tüzünket. Érintsük bizalommal Krisztus sebeit, e benyomástól kialszik bennünk minden csunya érzés.

c) Vannak szomorú és szenvedő lelkek és senki közülünk s az egész világ folyása sem lesz képes arra, hogy mindenkit vigadozóvá, örvendezővé tegyen. Egyáltalában ne gondoljunk arra, hogy a kultúra haladásával a szenvedések kevesebbednek. Szomorú és szenvedő lelkek mindig lesznek. Az isteni Megváltó megtartotta sebeit a szomorú és szenvedő lelkek számára, hogy megvigasztalja őket s hogy megnyugodjanak és felemelkedjenek a krisztusi szenvedés méltóságára. Megtartotta szent sebeit, hogy buzdítson és bátorítson, hogy szenvedéseinket mint Isten jótéteményeit megbecsüljük s Krisztusért elviseljük. «Ime, kezeimbe jegyeztelek téged», térj be megsebzett szivembe, az oly menedék, melyből nincs ki-út. Mert amint

szépen írja valaki: a kezek át vannak ütve, a lábak át vannak lyukasztva, aki azokba betér, az azokon átjut; de a szív úgy van átdöfve, hogy aki oda befér, az ott marad.

Krisztus sebeinek tanítása.

«Ereszd ide ujjadat és lásd kezeimet és hozd ide kezedet s bocsásd oldalamba.» (Ján. 20, 27.)

a) Krisztus megtartotta sebeit dicsőséges testében, glóriába foglalta az öt mirrha-szemet, mintha azt mondaná: nézzétek, én is olyan voltam mint ti; e gyöngeségből való a dicsőség, mint hűvös völgyből felhő, mint virág a földből, mint diadal a harcból. — A kezek sebei jelzik a nehéz munkát, melyet Krisztus végzett, az «improbus labor»-t... Nehéz, hálátlan munkában állunk sokszor; tartsunk ki! A lábak sebei jelentik a göröngyös, nehéz utakat... A szív sebe utal a világ gyülöletének, rágalmának, szeretetlenségének nyilaira! Távol legyen tőlem is a puhaság, a csüggedés, a kényesség; «tőlem pedig távol legyen másban dicsekednem, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében,

ki által nekem a világ megfeszíttetett és én a világnak». (Gal. 6, 14.)

b) Hogy fogják e sebek fölszítani buzgalmunkat, ha megfontoljuk, hogy nemcsak felénk ragyognak, hanem Istennel szemben is biztosítanak az iránt, hogy irgalommal s könyörülettel néz ránk s el nem felejt. Hirdette az Úr sokszor, hogy el nem felejt, de mi biztosít erről inkább, mint az, hogy «kezeibe írt föl minket.» Ide van fölírva, hogy ki vagy te nekem; ide van beírva, hogy mennnyibe kerültem neked. Ime megtörtént, amit az Énekek-éneke mond: «Tégy engem mint pecsétet szivedre, mint pecsétet karodra, mert erős mint halál a szeretet.» (8, 6.) Az irgalom e biztosítása szítja föl szeretetemet; Jézus sebei nekem tűzlángok. Gondol rám az Úr s gondolata áldás! Mint a világító tornyok a hajósnak, olyanok nekem e szent sebek. Ide menekülök viharok elől, lelkem harcaiban. Itt tanulok szeretni; itt tanulok áldozatot hozni s áldozni!

c) Rettenetesek e szent sebek a megátalkodottaknak. Mit fognak mondani, ha ez az ötszörös fénysugár hatol sötét lelkükbe s mint irtózatos vád s kárhoztatás szúrja át őket. Ime, mit tett, mit adott, mit nyi-

tott nekünk az Úr! Volt-e okunk bizalmatlankodni, elsötétülni, elfordulni? Az utolsó ítéleten Krisztus öt szent sebe a gonoszak kárhoztató ítélete. Ha pedig sebeket tudok elviselni Krisztusért, az öt sz. seb igazat ad majd nekem. Addig is bemutatom Istennek megkérlelésül gyávaságomért, bűneimért Jézus öt szent sebét s küzdök tovább rettenthetlenül; nem panaszkodom, hanem dicsőitem s követem vezéremet.

Istenem... s mindenem!

«Mondá neki Tamás: Én Uram s én Istenem!» (Ján. 20, 28.)

a) Tamás átélte e pillanatban azt, amit a latin úgy mond, hogy «Deum pati», Istent átélni. Nagy az Isten; világomnak kis méreteiből nézem a végtelent. Korlátoltságom bizonyítja őt. Világról beszélek ugyan, de nem birok vele. Kis mozaikdarabka az én világom. Mily keveset foglalok le a valóságból képzeteimmel, fogalmaim tartalmával... Ez a nagyság rám borul; értelmem, érzésem, kedélyem, akaratom reagál és ami e reakcióban lesz gondolattá, lelkületté, imádássá, lendületté, odaadássá, azt vallásnak hívjuk. Ezt Ő, a végtelen tapogatja ki bennem; ez az ő érintése, közlekedése, behatása... És ha a lét mélységeibe ereszkedem, nem tartom ki nélküle; ime átfog, lefoglal, vonz...

Deum pati ! S mikor magamba veszem gondolatait, akkor tisztulok, akkor bűnt bánok s hódolok.

b) Annyira nagy, hogy egyedül önmagában való ; a világ szétfoszlik vele szemben. Mint ahogy a «nap a jó Isten árnyéka», úgy az egész mindenség ily árny, ily nyom ; valami a végtelennel szemben, ami szinte nem esik latba. «Tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus . . .» Rám erőszakolja magát, még pedig joggal, minél mélyebb s lelkibb vagyok, annál inkább Uralkodik értelmemen, szivemen, akaratomon és én azt mondom : Uram, Istenem, te vagy az egyedüli, igazi valóság, jóság, szépség, szentség. Igy lesznek a próféták, kik belenéznek s csakis bele ; apostolok, kik róla beszélnek és csakis róla ; szentek, kik neki élnek és csakis neki ; nagy lelkek, kiket ő szerencsésen lefoglalt magának.

c) S ha Uram és Istenem vagy, akkor legyen meg a te akaratod. Mi a te akaratod ? ez a főkérdés, főérdek, főkötelesség. Mi az Isten akarata állásomban, hivatásomban, életem jelen körülményei közt ? Mi az Isten akarata kisértéseimben, csábítások, nehézségek közt ? Csak ez nyom a latban ! Aki magát odaadja az Istennek, azt

az Isten visszaadja önmagának, életének, tevékenységének. Annak lelke erőforrás lesz. Add oda magadat és visszakapod magad csordultig örömmel, erővel! Azért vagy szegény, mert keveset adsz az Úrnak!

Uram, hitet adj nekünk is!

«Mondá neki Jézus: Mivelhogy láttál engem, Tamás, hittél; boldogok, akik nem láttak és hittek.» (Ján. 20. 29.)

a) Hit kell nekünk először is, mint odaadás Isten iránt, mert a végtelennek problémái közt semmi sem igazíthat el, csak a hit; az viszi a fáklyát. Tudományunk, kultúránk, esztetikánk csak pitymallatba s derengésbe állít. Nem vetjük meg ezeket, de nem érjük be velük. Esztetikai műveltségünk ki nem elégít, ha még oly paedagógusunk is van, mint Goethe; a világias szépség, a földi élvezet, a nyelv plasztikája nem csitítja el a lélek érzékét a mélység, a fölség, az Isten iránt; a szívbe istenfélelem s istenszeretet kell. Lerázom magamról a szemfödők porát, az vakít és mérgez, még ha Goethe koporsójából való is. Lelkem az öntudat pitymallatában sipogó madár, mely a világi

létből a «másik világ» életére ébred. Mélységes vágy van elöntve rajtunk, «die Sehnsucht nach dem Licht als Symbol alles Grossen und Ewigen.» Boldogok, akik nem láttak és hittek.

b) Hit kell nekünk mint elmélyedés; öntudatra ébredésünkben egyre mélyebb perspektívák nyilnak; ablak előtt állunk, melyből a létbe és annak ősokába látunk. Összefoglalunk gondolatainkban létet, célt, vágyat; érezzük a szellemi lét fölényét anyag és elmúlás fölött s a halhatatlanság meggyőződésében lelkünk anyanyelvére ismerünk. Az elmúlás, a buta vég, a megsemmisülés barbár nyelveit nem értjük; azok állati hangok. S ez elmélyedésben érzékünk támad az isteni kinyilatkoztatás fölsége s Jézus isteni és világtörténeti alakja iránt. Lelki szemeimmel látom az Urat s hiszek benne.

c) Hit kell mint átalakulás és ujjászületés. Nem csak fölébredünk, de fényeskedünk; lelkünk megnyugvásában és örömében érzékünk van a krisztusi tökély és szépség iránt. A modern kultúra gyümölcseit, a fajgyülölet, a gazdasági érdekek kizárólagos méltatását, a műveltségnek félműveltséggé való eldurvulását, a tekin-

tély megvetését, az önzés, az irigység, durvaság, szemtelenség túltengését sajnáljuk; de tudjuk, hogy minél jobban erőre kapnak ezek, annál mélységesebb vágy szállja meg a világot a lelki átalakulás után. — Újjászületni nem tesből, vérből és önzésből, hanem Szentlélekből, az isteni élet lelkéből. Ez érzéssel térdelek le az Úr előtt s mondom: Uram hiszek, változtass át hasonlatosságodra!

«. . . szólván az Isten országáról . . .»

«Negyvennap alatt megjelenvén nekik s szólván az Isten országáról.» (Ap. Cs. 1, 3.)

Az Isten országáról beszélt velük, melynek bennük, általuk, körülöttük itt a földön kellett keletkeznie; igen, itt s ehhez erőt adott eleget és csak rajtuk fordul meg, hogy ez ország erősen, fölségesen lépjen bele a világba. Ez Istenországnak tehát ők a birlalói és ugyancsak az eszközlői.

a) Birlalói lesznek, ha átérzik az Istent és ha eltelnek vele. Egyre mélyebben vezeti be őket az evangélium igaz értelmébe; új kilátásokat nyit nekik. Akarja, hogy a föld sava s napvilága legyenek, «sol et sal» és hogy sokat megnyerve a testvérek községét alkossák egy fő alatt, ki az Isten házának és országának első szolgája és sáfárja legyen. — Jussunk öntudatára annak, hogy itt, köztünk van a

«regnum Dei.» Van hozzá erő, képesség, ha Krisztus nincs is láthatólag köztünk. Mily bizalommal kell tehát viseltetnünk, még akkor is, ha elváltozik körülöttünk a világ s oszlopai leszakadnak; a regnum Deinek fönn kell állnia! Mily meggyőződéssel kell lefoglalnunk magunknak e regnum Deit: legyen, légyen s meglesz!

b) Eszközlői lesznek az Isten országának először az egyéniségükben megtestesült és egész valójukból kisugárzó evangélium s másodszor a kezükre bizott szentségek által. A házasságban megszenteltetik eredetünk s vízből születünk újjá; egy kenyeret, a krisztusi közösség szimbolumát esszük s szent olajjal kenetünk meg éltünk harcterén s betegágyunkon és lelki sebeinket az egyház bűnbocsátó szeretetére bizzuk. — Hogy kell tisztelnem e szent jeleket; igénytelenek, víz, néhány olajcsepp, kenyér; de hatásuk égető, szuró, tisztító. E vizet a Lélek megtermékenyítette, az olaj annak az olajfának bogyóiból való, melyet Krisztus verejtéke áztatott. Tárjátok ki lelketeket e titkos behatásoknak; isteni erő áramlik belétek. Vegyétek úgy e lemosást, e kenetet, mintha Krisztus végezné rajtatok; ő az, ő itt van; ő szül újjá, ő

bocsát meg, ő ken föl, ő ken meg gyógyító olajával és járuljatok azokhoz és kérjétek, mint Krisztus nagy kegyelmét. Magatokra vessetek, ha Krisztust a szentségekben meg nem közelítitek.

Két világ között.

«*Együtt valának Simon, Péter és Tamás és Natánael, Zebedeus fiai és más kettő az ő tanítványai közül. Mondá nekik Simon Péter: Halászni megyek. Mondák neki: Mi is elmegyünk veled.*» (Ján. 21, 1—3.)

a) Föltámadás, dicsőség, istenfiúság dacára a fizikai és gazdasági áram előre tör; ezen az erkölcsi rend nem változtat egyszerre. Ime Krisztus apostolai is, ezek a tenyeres-talpas emberek, a galileai halásznép szokásaiban és gazdasági életében gyökereztek, csak nézeteikkel emelkedtek ki belőle. Az új idők kiindulásai belőlük valók; az új világ csiráját ők hordozták magukban. — Ez a mi fejlődésünk mintaképe; a jelenben gyökerezünk s egy jobb jövőn munkálkodunk; halászunk, robotolunk, de végtelen, mert örök életet adó erők feszülnek meg bennünk. Járjunk ez öntudatban; a gazdasági élet a talaj, melyből

örök élet nő ki, ha ugyan van hozzá lélek, vagyis hit, remény, szeretet, tevékenység.

b) «De azon éjjel semmit sem fogának.» Éj és nap, siker és kudarc váltakozik fölöttünk; öröm és keserv, bánat és vigság tükröződik lelkünkön. Igy gondolta Isten a világot. Mi sohasem gondoltuk volna így. S mégsem mondhatjuk, hogy ez a világ az Isten világa; csak akkor volna az, ha a jóakarat érvényesítené az ember legjobb erőit. Sok erő van ugyanis, mely nem, vagy nem jól dolgozik. Pedig Isten ezt akarja. Lesz tehát éj, lesz sikertelenség, lesz keserv, lesz bánat, de ne legyen önhibánkból. Pozitiv erőink mindig a világosságot, az érvényesülést, az erőt szolgálják! Emberek, mindent megtenni, ez az Isten akarata s azután... az éjt is elviselni!

c) «Megvirradván pedig, Jézus a parton álla, de nem ismerék meg a tanítványok, hogy Jézus az. Mondá azért nekik Jézus: Fiaim, van-e valami ennivalótok? Felelék neki: Nincsen. Mondá nekik: Vessétek a hajónak jobbja felé a hálót és találtok. Oda veték tehát, de nem birák azt kihúzni a halak sokasága miatt.» Jézus partja felől, az örök élet felől virrad; tekintete napsugár; szeretete jótétemény;

mi ködben, fázósan, lucskosan nézünk feléje és várjuk segítségét. Ő kérdez: Ugy-e éhesek vagytok? vész erőtök s éltetek? Ne féljetek; majd juttatok nektek is életet; de érezzétek át, hogy az örök révpart igazgatja a tengeren küzdőket.

d) «Akkor mondá a tanítvány, kit szeret vala Jézus, Péternek: Az Úr az. Simon Péter a köntöst azonnal magára övezé és a tengerbe ereszkedék...» Pszichológiánk tele van itatva érzéssel és attól függ fölfogásunk, megnyugvásunk, kételyünk, hangulatunk, vérmérsékletünk, egészségünk és jellemünk. — Péter nem ismerte meg az Urat, de hallja, hogy ő az és rögtön a vizbe ugrik és úszik; a hajó lassan megy neki. János pedig, ki megismeri, magába issza s élvezi, ülve marad, mert mindig vele van. Ez az égi, az a földi szeretet; ez a kontemplatív, az az aktív élet. Nekünk nagyon kell ez utóbbi; dolgozzunk s iparkodjunk közelebb jutni, jobban hasonlítani Krisztushoz; földön járni, hullámok közt úszni, de mindig feléje törni. — A szeretet ad szemet, az szinez, inspirál; az ad intuíciót. Nézz Jézus tekintetével; mennyit fogsz látni! Akkor is fogsz látni örömöt, reményt, mikor más hangulatlan, álmos világba néz bele.

Szeretsz-e...?

«Midőn tehát megebédeltek, mondá Jézus Simon Péternek: Simon, János fia, szeretsz-e engem jobban ezeknél? Mondá neki: Úgy van Uram! te tudod, hogy szeretlek téged.» (Ján. 21, 15.)

a) Jézus háromszor kérdezi ezt, vagyis sürgeti: Péter, nagyon, nagyon szeress engem. Nagy szándékaim vannak veled s csak akkor termettél rá, ha szerető lélek van benned. Forrj velem egybe, akkor vezethetsz majd másokat hozzám. Különben nem lesz érzéked erre. Nagyon szeress: a) ne legyen bűnöd; b) legyen pozitív erényed; c) nyugodj meg bennem, mint barátodban. Ne lépjen feléd többé a kísértés, hogy világ-e vagy Isten? A világ szétfoszlik az Istenszeretettől s maradok én egymagam szivedben. Mily fölséges tan: aki embereket akar Jézushoz vezetni, annak háromszorosan fölszított szeretete legyen,

különben nem lesz alkalmas az Isten nagy művére. Ellenkezőleg sok a sikertelenség s az üres formalitás!

b) Péter lelkében furcsán hangzik ez a háromszori kérdés. Kételkedik-e a Mester, vagy csak buzdít? Nem reflektál-e a háromszori tagadásra? Mily fájós emlék ennyi mézzel vegyesen? Uram, szeretlek; bizom, hiszem, hogy szeretlek. Uram, te mindent tudsz s én a jövőbe nem látok, de aggódva s lelkesülve hozzád simulok! Uram, ugy-e szabad azt mondanom, hogy szeretlek téged! Vigyázok majd, éber leszek, imádkozom! Zöldcsütörtök óta sokat tapasztaltam; okultam javamra. Kell téged szeretnem s szeretlek.

c) «*Mondá neki: Legeltesd az én bárányaimat... az én juhaimat.*» Pásztorrá, királlyá teszlek. Királyságod hatalom, mely gondoz és áldoz és szolgál, mert szeret. Nem teszlek úrrá, hanem pásztorrá. Sok az eltévelyedett; járj utánuk a pusztában! Sok a bukás, a botrány; járj, dolgozzál «in sollicitudine», aggódva, de *temperamentumodból* ne hiányozzék az öröm, mely a jó pásztor szive mélyén honol. Aki szeret, annak nem lehet sötét, elborult lelke; még ha sír is, akkor is könnyei édes mély-

ségből fakadnak. — Szeress praktice, ahogy embereket szeretni kell; érintkezzél velük s melegítsd őket; joggal és rendeletekkel pásztorok be nem érik. Gyönge s elhaló lesz szereteted, ha parancsolsz s nem teszesz. Állj bele az életbe egész szíveddel, rá találsz nyomaimra. Erősen vezet, ki úgy jár elő, hogy vonz is, segít is, lelkesít is.

Jelszavam: Föltétlen hűség.

«Bizony, bizony mondom neked, mikor ifjabb voltál, felövezted magadat és jártál, ahol akartál; de midőn megöregszel, kiterjeszted kezeidet és más övez föl téged és oda visz, ahová te nem akarod. Ezt pedig mondá, jelentvén, minő halállal fogja Istent megdicsőíteni. És ezt mondván, így szóla neki: Kövess engem. Megfordulván Péter, látá utána jönni azt a tanítványt, kit szeret vala Jézus, ki a vacsorán az ő mellén feküdt... Ezt tehát látván Péter, mondá Jézusnak: Uram! hát ez? Mondá neki Jézus, akarom, hogy ő így maradjon, míg eljövök, mi gondod rá? te kövess engem.» (U. o. 18. 19. 20. 21. 22.)

a) Péter, ismét mondom neked: kövess engem. Három év előtt is ezt mondtam neked: jöjj, kövess, vezetlek. Hadd itt honi tavad csendes partjait s kövess buzgón s lelkesen. S te követtél; nem mondhatod,

hogy kegyetlen utakon vezettelek s hogy szeretetem nem kárpótolt hálódért s kunyhódért. De most külön hangsúlyozom, hogy kövess akkor is, mikor az érzékelhető, édes szeretet elvonul tőled s keményebb s nehezebb utakra állítlak; légy akkor is hű hozzám. — Péter ezt nem igen értette! Róma s a Janiculus, hol keresztje áll majd, ismeretlen volt előtte. — Ha ez a titokzatos meghivás nem cseng oly sajátszerű erővel lelkében, messze a világ zajától, az édes természet idilli magányában, csendes halász-kunyhóban fejezte volna be életét; de ez a meghivás kiragadta s kiállította a hadak útjára, ki a rettenetes halál elé, mely lefelé fordított keresztre szegezte a megvetett, obszkúr zsidót; a kevély Róma megvetése zúzta őt össze, de halála magával rántotta az imperium kolosszusát. Ragaszkodjunk szorgos hűséggel Jézushoz, bármint vezet s ha az érzékelhető vigasz néha hiányzik is szolgálatunkban, sebaj; jelszavunk: föltétlen hűség.

b) Könnyű az a megtagadás, melyet az ember az áhitat s a buzgalom melegében kiró magára; de sokkal nehezebb az, melyben mások részesítenek. Az életben millió nehézség áll utunkba; legszentebb érzé-

seinket sértik; szivünk vérzik; elvtelenség, erkölcstelenség, hitetlenség környékez és kinoz; ez kereszt, melyre nem én magamat, de mások feszítenek engem. Ezt elviselni nehéz, de nagyon szükséges. Fogjuk föl ezt mint keresztet, mely elé Jézus nagy lelkével, fölséges öntudatával állunk; mi e sötétségbe belevilágítunk, mi e fagyos, torz-világba szép lelkünket állítjuk be; ez a mi küzdelmünk s krisztusi győzelmünk.

c) S mi lesz Jánossal? kérdé Péter. Azzal ne törődjél, hogy mi lesz ezzel vagy azzal. Ne mondd, miért készítesz nekem keresztet s nem neki; miért kerüljek én a Janiculusra s nem ő? Tiszteld magadra nézve az Isten gondolatait s légy hű a halálig. Nem elég neked tudnod, hogy Isten akarata szerint ez a te utad? Botránkozol-e azon, hogy Istennek sok útja van s a hűségnek elég, ha a maga útját futja be a csillagjárásnak fényével és pontosságával? Ó igen, az én utam, az én csillagom! Bármily sötétségen s hideg zónákon megyek át, arra lesz gondom, hogy a csillagjárás fényével s hűségével fussam be utamat. Legyen életem bár januári éjben is ragyogó csillagjárás!

Jézus megjelenik Galileában.

«A tizenegy tanítvány pedig Galileába méne ama hegyre, hová Jézus rendelte vala őket.» (Máté 28, 16.)

a) S nemcsak a tizenegy, hanem sokan velük. Csődül az «Ecclesia» föl a hegyre, talán a Táborra, a tündöklő Krisztus-látás hegyére; a megnyugvás sátrainak hegyére. Mily menet; ragyogó nap, virágos erdő, illatos fuvalom! Hová nem mennénk föl, hogy a Urat lássuk! «És látván őt, imádák, némelyek pedig kételkedének»... Nem voltak a nagy érzések zónájába beállítva; hegyen jártak, de emberi nehézkességükben ott fönn is törpék maradtak s a nagy Krisztushoz föl nem értek. Ó belső világ, magaslataid lehetnek bennem, ha lapályban sínylődöm is. Pusztaság lehetek, gazdag környezetben, sötétség a verőfényben. Alakítani akarom magam, hogy magas, fenkölt, napsugaras, krisztusi legyek. Bízom, hogy azzá lehetek, bárhol, bármikor.

b) «Végre a letelepedett tizenegynek jelenék meg... s mondá nekik: Elmenvén az egész világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.» (Márk 16, 15.) Örülök Krisztus hatalmának. Erős Üdvözítőm van, kinek lábai alatt összetöpörödik a világ. Az ördög is hatalmat igért neki a hegyen; ó de mily más hatalom ez, mely legyőzte a világot. S ezt a hatalmat Jézus nem bosszúállásra használta, nem tört össze senkit, csak a bűnt és halált. E hatalmát adja most tanítványainak: menjetek bűnt törülni, embert újjáalakítai, a világ terhét csökkenteni, eget nyitni. Ezt mind megtehetitek; menjetek ez öntudattal a világba, a világgyőzelem pátoszával; menjetek; el kell foglalnotok a világot, mert tehetitek; én akarom, küldlek erre boldogító hatalommal. Ily lelkülettel kell járnia az apostolnak, ilyennel Krisztus minden tanítványának.

c) «Aki hiszen és megkereszteltetik, üdvözül; aki pedig nem hiszen, elkárhozik. Azokat pedig, akik hisznek, ezen jelek követik: Az én nevemben ördögöket űznek, új nyelveken szólnak, kígyókat vesznek föl és ha valami halálost isznak, nem árt nekik; a betegekre kezeiket teszik és meggyógyulnak.» (Márk 16, 16.) Hozzuk jól öntudatunkra, mily

kötelesség a hit. Maga Krisztus meghalt a hit proklamálásáért! Komolyan követelte a hitet önmagába a főpap előtt. A vértanúk mind a hitért vérzenek; szent Pállal az örök reményért hordanak láncokat. Az egész kereszténység tanuság a hit mellett! Mily rémséges tévely el akarni szakítani az erkölcsöt a hittől, gyökerétől; lekonyul szegénykének a virága. — Mily sivár gondolat élni hit, tehát Isten nélkül! Hogyan legyen az erős és nagylelkü, ki az Istent, a minden-szépet és minden-jót a kinyilatkoztatás hitével átkarolni nem tudja. — Az én föladatom: hinni, megkeresztelkedni, vagyis újjászületni, élni a hitből és üdvözülni. — «Ujjászületni», mily erős kifejezés; az isteni élet mélységes erőre utal s mily édes, biztató tény, hogy isteni, boldogító életet élhetek. Élni, új életet, új örömöt, beszélni új nyelvet, énekelni új éneket.

«Ime én veletek vagyok...»

«Ime én veletek vagyok mindennap a világ végeig.» (Máté 28, 20.)

a) Jézus a mi erőnk és a mi tartalmunk; győzelme, megváltása, kegyelme, igazsága, eszményisége és egyháza mindenünk. Mi nélküle nem számítunk. Azért akarja, hogy köztünk, velünk és bennünk maradjon. Ha el is hagy testileg, az ő ereje nem test, hanem szellem és élet. — De ez öntudatban azután nagylelkűeknek kell lennünk; az Isten-velünk erő is, kedv is. Az a tudat, hogy Jézus van velünk, a mi legnagyobb vigaszunk. Könnyen jár az ember még a hitetlen, hideg világban is, ha szivében hordja Istenét. — «Én veled vagyok» — mondja Mózesnek, midőn Fáraóhoz, Izaiásnak, Jeremiásnak, midőn a zsidó néphez küldi; tehát ne félj. «Az Úr van veled» — mondja a szent Szűznek az angyal biztatásul s vigaszul. Velem is van, velem; nem vagyok árva, sem száműzött!

b) Hogyan van velünk? 1. mint mindennek ősoka és célja, aki teremt, fönntart s boldogítani is akar; 2. velünk van kegyelmével; 3. velünk van egyházában, a csalhatatlanságnak s szentségnek ajándékaiban; 4. különösen a legfőbb tanítói tekintélynek és az Oltáriszentségnek intézményeiben. Ó örvendj lelkem; hisz összes megnyilatkozásaival jelen van az Úr: egyénisége, szelleme, tana, szeretete, kegyelme a tied. Hogy kell ezért hálát adnom s ebben örvendezve megpihennem! Hogy kell az egyházat, tanát, szentségeit szeretnem és javamra használnom! El nem tévedhetek, el nem sorvadhatok; házában élek, asztalánál ülök, vele töltekezem.

c) «Egész a világ végeig...» Akár közel legyen, akár messze a világ vége; éppúgy, akár 10 nap, akár 1900 év válasszon el tőle, ő velünk van. Reám pedig az a fontos, hogy az «én világom» végig, halálom órájáig velem legyen. S velem lesz, ha én is vele vagyok, ha hűséges emlékezetet őrzök meg számára. Gondolok sokszor Istenre, de nem mint statiszta, ki konstatálja, hogy Isten van, hanem mint szerető, hozzá simuló lelke. Vonzódni s nemcsak gondolni akarok; örven-

dezni benne s örömmel élni neki! Őt lélegzem; kinyitom számat, kitárom lelkemet, őt szívom. Ő levegőm, elemem, világosságom s örülök neki s így legyen ez végig; egy percet sem nélküle, egy percet sem a kegyelmi állapoton kívül.

Kimondhatlan vigaszunk.

«Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végeig.» (Máté 28, 20.)

a) Ez kimondhatatlan vígaszunk, melyet a legteljesebben lefoglalunk magunknak, mert mindenben s mindenütt s élénken és közvetlenül érintkezni akarunk vele. Érezzük jelenlétét, szinte megcsap lehellete; fényes árnyék gyanánt kisér akár szőnyegen, akár gyaluforgácson vagy törésföldön járjunk. Szavai csengnek fülünkben; virág, madárdal, hajnal, alkony, harangszó és lelkünkön átvillanó gondolatok figyelmeztetnek rá. Beszélünk vele, rendeleteit vesszük, ellátogatunk hozzá az Oltáriszentségben. Üdvünket intéztetjük szolgái által; a gyónásban vérével hintjük meg lelkünket, a szent áldozásban az egyesülés szeretetét és melegét élvezzük. Mindez a hit azt hirdeti: itt a Krisztus; minden vígasz így szól: itt a Krisztus. Hideg, sötét van más-

hol; nálunk Krisztus szeme és lelke ragyog; máshol csupasz templomok, poros bibliák, üres oltárok; nálunk nemcsak a háza, hanem ő maga a házban. Telve van a világ Istennel, gondolataival, műveivel, erejével; nálunk azonkívül telve és telítve van minden Krisztussal; az ő ügye, céljai, dicsősége, szentségei, egyháza ... mindenünk.

b) Ez kimondhatatlan erőnk. Nem vért és sín, kard és fal, hanem lélek és érzés; behatol értelmünkbe és akaratunkba. Gondolatai rügyeznek; érzései, vágyai feszülnek bennünk. Aki átadja magát neki, az a tavaszt átéli önmagában. Minél fogékonyabb és tisztelettudóbb e lélek, annál édesebben és önkéntesebben fejlenek ki benne Krisztus gondolatai és érzései. Vihar és napsugár, béke és harc, siker és kudarc váltakoznak fölötte is; de hűsége és ragaszkodása, szorgossága, istentisztelete átsegíti mindezen. Jézus a mi csendes, mély, kitartó erőnk. Hivek, kitartók tudunk lenni általa vigasztalanságunkban is; tudunk várni az éjben is a napra.

e) Ez kimondhatatlan lelkesülésünk. Jézus velünkléte ugyanis egyre bensőségesebb egyesülést sürget s ez az egyesülés egybeforraszt, áthevít és tisztít. Úgy érezzük,

hogy immár nem szakíthat el semmi Krisztustól, sem kard, sem szenvedés, sem élet, sem halál; a bűn erőszakos szív- és lélekrepesztésnek, öngyilkosságnak látszik. Jézus velünk-léte idomítja a mi zsémbes, elfogult, hideg, egyoldaluan szubjektív, másokat meg nem értő, nem méltányló, tüskés, szögletes természetünket és kezdünk örülni azon, hogy másokra szeretettel gondolunk, jóságosan tekintünk, hogy előzékeny, derült, meleg, nemes indulatú lelkek vagyunk. «Nektek, kik az én nevemet félitek, föltámad az igazság napja és üdvözülés jár sugaraival.» (Mal. 4, 2.)

Még egyszer Bethániában.

«*Kivivé őket végre Bethániába és fölemelvén kezeit, megáldá őket.*» (Luk. 24, 50.)

a) Sokfelé vitte őket, végre kiviszi Bethániába, föl az Olajfák hegyére. Tavasz van, napsugaras, illatos a levegő, a föld virágos s Jézus az örök élet erejével s örömével megy végig az olajfás ösvényeken. Szive tele van; lelke bontja szárnyait, mint a költöző madár és fölemelvén kezeit, megáldja édes hiveit az örök főpap s a Megváltó áldásával. Ismét elrebegi: «Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben», a te erődben s kegyelmedben. «Atyám, eljött az óra, dicsőítsd meg Fiadat. Nem kérem, hogy vedd el őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. Szenteld meg őket az igazságban. Én ő bennük legyek, ahogy te énbennem; azt akarom, hogy ahol én vagyok, ők is velem legyenek.» Jézus megáldotta egyházát; ez áldásban

részesülök, ha házában megmaradok. Hathatós, erős áldás ez, Jézus győzelmes lelkének diadala.

b) «*És lőn, mikor őket áldotta, elválék tőlük és mennybe viteték*», eltünt egy ragyogó felhőben. Ez a fölmenet szemmel látható volt egy darabig, azután a dicsőséges Krisztus egy pillanat alatt bárhova eljutott. Számára a tér nem bilincs, nem korlát. Ami a térbe nincs lefogva, az nem méri kiterjedéssel, vagyis pontjainak a tér pontjaival való összemérésével a távolságot. Jézus e fölemelkedése nagy kiáltó jel, nagy útjelző, mely az égbe mutat. Jertek utánam, keskeny uton, meredek ösvényeken, de a szellem erejében és mennek utána mindazok, kik vágynak «ad aeternitatem». Excelsior... emelkedjünk hitben, reményben, szivtisztaságban. Húznak, emelnek a hegyek... húznak az örvények, vonz a tenger; hát e fölséges mennybemenet hogy vonz!

c) Útjelző a hazába. A melancholikus Tamás azt mondta az utolsó vacsorán Krisztusnak: «Uram, nem tudjuk, hová mégy.» A jövőnek képe, a mester nélkül való jövőnek szomorú kilátása elborította lelkét. Nem értette meg az Urat: «Atyám

házában sok lakóhely vagyon, elmegyek helyet készíteni nektek.» Haza megyek. Most már látja Tamás is, hogy az Úr a «más világba», haza megy; hiszi már azt is, hogy «ismét eljövök és magamhoz veszlek». Most a jövőnek képe már nem homályos. Krisztussal leszek, otthon leszek és ő az én utam. Nem vagyok sötét, kóbor, hazátlan lélek. Vándor vagyok, de nem «örömtől idegen», sőt reményem halhatatlansággal teljes. Tamás lemondó szavát: «menjünk mi is, hogy meghaljunk ővele», kijavítom: menjünk mi is, hogy éljünk ővele!

Győzelem.

Mi az égbe emelkedésnek értelmi és érzelmi tartalma?

a) Győzelmi bevonulás abba az országba, hol ő a király; az erény, a szépség, az erő, a lelkek országába. A földön csak ez ország útja kígyózik, biztos bár, de poros; a templom nem kész, csak építési telkén folyik a munka; múzeum helyett csak műtermet látunk sok vajudással! Itt lenn az élet gyökerei a nyirkos földbe ereszkednek, ott a virág az Isten világosságban illatozik. — Krisztus uralma itt csak alakulóban van; itt a harc, ott a diadal. Föltúrt harctér s elpusztult város (a bukott angyalok helyei) fölött elvezet Krisztus útja. «Csakhogy győztél!», ezt lehelli a harctér, ezt a romok. A harctérből husvéti barázdák szántóföldje készül, a romokból a «cœlestis urbs» új városrésze épül. Itt lenn dolgozunk, építünk, harcolunk; majd mi is győzünk!

b) Az örök kapukhoz jön az Úr s azok megnyilnak; «Krisztus pedig, a jövendő jók főpapja... tulajdon maga vérével (ezt vivén mintegy szent kehelyben) bement egyszer-mindenkorra a szentélybe, miután az örök váltságot megszerezte.» (Zsid. 9, 11.) Ott mutatta be mindenkorra művét, biztosította sikerét s áldását. Bízzunk e honfoglalásban! «Oly főpapunk vagyon, ki a Fölség székének jobbján ül mennyekben.» (Zsid. 8, 1.) Ez a lélek inspiráljon ragaszkodásra s hűségre. Övéi vagyunk; ereje képesít rá, mely a legmagasabb égből belénk száll, hogy fölemeljen. Vérének cseppjei mint tüzes nyelvek szóródnak majd ránk. Lehelletéből zúgó vihar lesz. Erősnek kell lennem!

c) A túlvilág «más» világ. Az erdő más, mint a tenger; a pacsirta dala más, mint a papir. Más-más! «Szem nem látta, fül nem hallotta»; abból, amit a szem lát s a fül hall, azt a «más» világot fölépíteni nem lehet; transcendentális világ. Ki kell emelnünk gondolatainkat a szinek, hangok, a test kategóriáiból; ki kell emelnünk céljainkat az érzéki javak szféráiból! Mily ébredés lesz az a halálban! Mily találkozás Krisztussal! Mikor elváltozik a lét s a

lélek eltelik új élettel, új gondolattal, új vizióval, új érzéssel; mikor isteni mélységek nyilnak meg benne, hogy az erő s öröm óceánjának friss, eleven árama szakadjon bele. «Mily nagy az Isten háza s mily roppant az ő birtokhelye.» (Bar. 3, 24.)

«És mennybe viteték.»

«*És mennybe viteték.*» (Luk. 24, 51.)

a) «Fölment az Isten örvendezéssel, az Úr harsonaszóval! Énekeljetek Istenünknek, énekeljetek királyunknak.» (Zsolt. 46, 6.) Mint ahogy a harmatba s illatba fürösztött mezőkről fölszáll trillázva a pacsirta, napsugárt iszik s a lelkét önti ki énekében: úgy fölszáll vele az én lelkem is «in dulci jubilo», elbódulva az ünneplő, májusi vidék csendjétől s szépségétől; ez is mennybemenet. De legfölségesebb mennybemenete van Krisztus édes, diadalmas lelkének! Átélte már érzelmes, erőteljes, isteni életének sok «excessus»-át, a «beata passiót,» a föltámadást, most éli át a «gloriosa ascensió»-t. A szenvedésben ünnepelt az alázat, a föltámadásban az erő, a mennybemenetben az édes öröm. Jézus lelke énekel «juxta dies juventutis suae», énekli az örök ifjúság énekét s a föld felel neki: «jubilate

Deo omnis terra» ; énekeljük mi is az áhitat, az öröm, a vágy, a mélység zsoltárát. Lejön eléje az angyalvilág, a szárnyaló lelkek világa... mintha az egész égbolt két nagy szárnnyá válnék, melyen az örök szeretet leereszkedik fogadni fiát. Valamikor a csendes éj s a Szűznek éber szeretete fogadta őt Bethlehemben, most a napsugaras, diadalmas mennyország fogadja. Itt is cseng a «gloria, laus et honor».

b) E diadalmenet angyalszárnyakból formált diadalkapuk alatt vezet el. «Emeljétek föl fejedelmek (királyi szellemek) a ti kaputokat is, emeljétek föl örök ajtók (melyek eddig zárva voltatok), hogy bemenjen a dicsőség királya.» (Zsolt. 23, 7.) Elért az Isten trónjáig, ki jobbja felől ültette, vagyis dicsőséget s hatalmat adott neki, adott neki «koronát a hamuért, örömnek olaját a keservért, dicsőség palástját a lélek kesergéseért». (Izai. 61, 3.) «Adott neki nevet, mely minden név fölött vagyon», akarta, hogy «királyok királya s urak ura legyen»! S bár ilyen, nem felejti el azt a kis Terra-bolygót; ott van hazája, ott ringott bölcsője, ott van még édesanyja, emlékeit onnan hozta, a vérével öntözött földet nem felejti el soha; engem sem.

c) E diadalmenet nyomában nyitva az út az örök boldogságba. Nehéz volt ez utat nyitni, nehezebb út ez, mint a Behring-szoros vagy Magelhaens útja, út az örökkévalóság óceánjain. Elfoglalja a várost, a «coelestis Urbs»-t és «fölépíti régi pusztaságát és a hajdani romokat (az angyalok bukása óta) fölemeli és megnyitja az elpusztult várost». (Izai. 61, 4.) És kitűzi jelét, a szent keresztet az égre; oda tűzi csillagait, szent sebeit; ezek az örök tavasz csillagai, pirosló fényük reményünk hajnalpírja s tüzet bocsát az égből, pünkösdi tüzet, lelkek melegét és hevét. Ó én dicsőséges királyom, hogy örülök annak, hogy vagy, hogy hatalmas, boldog és dicsőséges vagy. Ez az én boldogságom egyik szent öröme!

Ascensio!

Fölment az Úr; dicsőségének sugárzata s az elragadott lelkek fényes tekintete jelzi utját. Fölment s elvitte szivünket s mély, szenvedélyes vággyal töltötte el lelkünket: gyerünk utána. Menjünk a «regnum Dei»-be.

a) Jézus akarja; fölegyenesítette az embert s az égre irányította tekintetét: ad astra. Fölvitt minket a hegyre; megindította a haladás áramát s egy szebb, fejlettebb világ megteremtésére képesített a technika terén épp úgy, mint a jogok s a javak élvezetében. Embert csinált belőlünk s az Isten fiai méltóságának öntudatára ébresztett. Szép, fölséges magaslat! Csodálatos eszményi törtetés! Ő, az örök élet s a föltámadás mestere vezeti az «ascensió»-t. Aki utána tör, nem éri be tudással, hogy mint járnak a folyók, a szelek s a csillagok. Lelkünk mélyéből más vágyak törnek elő, más célok, más eszmények s

kicsi lesz a föld annak, «qui ascendens super omnes coelos» ; nagyobb lesz időnél, térnél, nemzetnél az utolsó halhatatlansági «aspirans», ha pincelakásban is, vagy padláson lakjék. Ez már nem hegy, hanem maga az ég... az igaz ember szivében? Eddig kell emelkednie mindenkinek, *az égig*, melyet magában hord.

b) De vannak, kik lemutatnak s mondják: elég nekünk a szép föld. Ez hiba; a föld nem szép ég nélkül. A világ szűk nekünk ég nélkül; haladás, műveltség, testvériség elfonnyad az ég nélkül. A műveltségbe a természetfölötti hitet kell beállítanunk, mely gyermeki érzést s Istenfélelmet ébreszt. Másban nem bízhatunk. «Nem hiszem, — mondja Rousseau, — hogy az ember vallás nélkül erényes lehessen; magam is sokáig vallottam a téves nézetet, de már kiábrándultam belőle.» S a vallást a gyermek bizalmáig s az Úr Jézus rajongó szeretetéig kell fokozni. — A haladásban a finom erkölcsöt kell ápolnunk s a tisztaság szeretetét..., tisztelnünk kell a világ nagy intézményeit, pl. a házasságot, a szivek közösségét kell benne látnunk; az egymást tisztelő szeretetet s boldogságot. — A testvériség csak mint

krisztusi testvériség tartható fönn; az önzés, a kegyetlenség, a raffinált élvezetvágy a tarantella-pók mérge; a mese szerint az ember érzéketlen lesz tőle s csak a zenére reagál. Nekem csak a krisztusi szeretetben van harmóniám.

c) S mi van a haladáson, műveltségen túl? Van még ascensió a hősies, nagylelkű erényben, az áldozatos lélekben. Oda az «animalis homo» el nem jut, ha az elefánt súlyával vág is magának csapást, de oda sasszárnyak kellenek, melyek Dantét is a paradicsomba viszik. — Mily ascensiót mutat a szűzies élet, az Eucharistia; mennyi áldozatot, mily tisztaságot, mily önzetlenséget! Égni és lelkesülni kell ez ascensióért s annak egyetlen, páratlan, édes vezéreért.

Mennyei honvágy.

«*És midőn nézték őt, az égbe menőt, ime két férfiu álla melléjök fehér ruhában, kik mondák is: Galileai férfiak, mit álltok az égbe nézvén? Ez a Jézus, ki fölvétetett tőletek az égbe, úgy jő majd el, amint láttátok őt az égbe menni.*» (Ap. Csel. 1, 10.)

a) Hogy nézték őt a szent Szűz s a hivek; hogy nézünk mi is még utána! Ha egy ragyogó felhőt látunk, gondoljuk: ime Krisztus bárkája az égnek mélységén! Nézünk az égre ezentúl is. Nem pesszimista elfordulás a világtól irányítja tekintetünket, hanem az örök szeretet. Eljött hozzánk, hogy oda irányítsa szivünket. Célt ért. Bizony nézünk is, megyünk is feléje; folyton őt keressük. «Nem keresnél — mondja az Úr, — ha már valamikép nem volnék benned.» Igaz; hite, képe, emléke, érzelme, kegyelme bennünk van s minél inkább nézünk feléje, annál több lesz bennünk belőle.

b) Fölnézünk. Jézus akarta, hogy nagy, erős vágyunk legyen Isten, üdvösség, kegyelem s erő után. Különben is érezzük, hogy a világ lefolyik rólunk s mi kimeredünk az időből, mint a vándor-szikla a lapályból; kimeredünk a térből, melynek korlátjain átlátunk. A világ nekünk mint a ketrec a sasnak; ez is mindenütt kilát, de szárnyát ki nem bonthatja, neki más kiterjedések kellenek. Kicsiny nekünk minden itt lenn; azért vágyódunk a lét, az élet, a boldogság ösztönével az örök, szép élet után. De ez a vágyunk visszahat itteni életünk nemesbítésére s az örök élet erejét és szépségét fekteti bele; a meggyőződés üdeségét s a gyakorlat közvetlenségét éli át már itt. Át kell élnem már itt az isteni, s meleg bensőséges életet; ez az az örök élet, melyet más kiadásban élek majd ott túl.

c) Fölnézünk, mert e diadalmenet nekünk öröm és vigasz. Mily nagy s erős az a Krisztus, kinek lábai alatt köddé foszlik a dicsőség s ponttá vékonyul a világ. Hogy néz vissza innen a kisértések hegyére, ahol hallotta: mindezt neked adom, ha imádsz engem!... Hogy érzi ki a hitvány igazságot! Visszanéz a boldogságok hegyére!... Hogy élvezi azok erejét. Visszanéz a Tá-

borra... s a Golgothára! «Montes Dei», de a hegyek s ormok fölött ez az ő hegye; dicsőségének, örömének hegye s mi is e hegyen állunk, mert ott nagyok vagyunk s kicsiny lesz szemünkben a föld. De azért lemegyünk s dolgozunk s küzdünk a lapályban. Egy-egy tekintet a dicsőség hegyére fölemel; megcsap magaslatairól az örök élet biztató lehellete.

Krisztus más világba ment.

a) Más világba, egészen másba. Az ember a föld szülöttje, világa ez a föld s ez a naprendszer; érzékei e világ benyomásai; fogalmait érzelmek, ösztönök, hangulatok szinezik. Ő e világ exponense, funkciója, ő a rezgő fóliája. E világ nyelvét beszéli, érzelmeit, igényeit, reményeit érti. De van más világ is. Ha majd kiszakadunk érzékiségünk kategóriáiból s a földgömb s a csillagok ködbe vesznek; ha az éterrezgés nem lesz többé szin s ha a hang nem üti meg fülünket; mikor a valóság az érthetőség mély, isteni fényében mutatkozik majd be: akkor megismerjük azt a másik világot. Mily látás lesz ez, mily szemlélet! Mily életfakadás s mily világ-fölényesség és uralom! Lelkem új energiái ébrednek majd a lét ez új tavaszában! Mint ahogy a gyermekben kifejlődik az öntudat csodálatos világa: úgy

bontakoznak ki a kiköltözött lélekben is az örök élet mélységes világi.

b) «*Atyám házában sok lakóhely vagyon.*» A mi városunk s házunk az, ahol otthon vagyunk, ahová belenőttünk. Az anyagi lét korlátaiból kikelve pedig más házunk, más fogalmaink, más vágyaink, más izlésünk lesz. Áthatolunk a léten, elmerülünk nagyságába s szépségébe s Istent magát s teremtését szemlélni fogjuk. Minden fűszál, minden levél extázisba ragad, mert telve lesz Istennel s keze remeklésével. A földön túl a sok csillag «mansiones multae». Az ember most csak sejti e teremtéseket, azután élvezi majd. Földünkről fölnézünk a lelkek úszó szigeteire.

c) Mily titok a lelkem, akárcsak az évülő gyökér a téli avarban, vagy a mag téli álmában! Lekötött, szellemi világ vagyok, mely egykor fölszabadul s szineivel, világosságával, vonalainak harmóniájával, bájával halhatatlan, szép életet párosít. Ez értelemben is igaz, hogy elásott kincs, ismeretlen gyöngy a lelkem. Mikor jövök, mikor lépek eléd, Istenem? Mikor indítod meg bennem ezt a csodálatos metamorfózist, hogy földiből égi legyek? Jőjj, Úr Jézus! Erősen dolgozom, hogy a föld ne rontsa el az eget bennem!

TARTALOM.

	Oldal
Kelj föl dicsőségem!	3
A sírok megnyilának	7
A föltámadt Jézus öröme	11
Krisztus valósággal föltámadt	13
Jézus megjelenik Szűzanyjának	16
Alleluja!	19
A szent asszonyok Jézus sírjánál	23
Jézus és Mária Magdolna	27
A föltámadt Krisztus diadala	31
Az emmausi tanítványok	34
«Ó balgatagok...»	37
A husvétesti megjelenés	40
«Békeség nektek!»	43
«Vegyétek a Szentlelket»	46
Jézus és a hitetlen Tamás	49
Krisztus sebeinek tanítása	54
Istenem... s mindenem!	57
Uram, hitet adj nekünk is!	60
«... szólván az Isten országáról...»	63
Két világ között	66

Oldal

Szeretsz-e . . . ? ... 69
Jelszavam : Föltétlen hűség ... 72
Jézus megjelenik Galileában ... 75
«Ime én veletek vagyok . . . » ... 78
Kimondhatlan vigaszunk ... 81
Bethániában még egyszer ... 84
Győzelem ... 87
«És mennybe viteték» ... 90
Ascensio ! ... 93
Mennyei honvágy ... 96
Krisztus más világba ment ... 99

A Szociális Missziótársulat intézményei.

A Szociális Missziótársulat oly nők szervezete, kik szociális-karitativ téren gyermek- és nővédelmi munkákkal, betegápolással, szegények és rabok támogatásával, jó olvasmányok terjesztésével stb. hivatásszerűen foglalkoznak.

A Társulat belső tagjai közé felvételre jelentkezők bizonyos időt a

Szociális Szemináriumban

(Budapest, I., Krisztina-körut 125.)

töltenek, hol a szükséges lelki, elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnek. Szociális hivatalok betöltésére ugyanis csak gyakorlott és tanult emberek alkalmasak, azért

Szociális Iskolát

is tart fenn a Társulat, hogy azok is, kik nem beltagok komolyan készülhessenek elő a szociális munkára.

Intézmények a fővárosban:

A Nővédelmi Hivatalok.

Nővédelmi hivatalaiban a Társulat a hozzáfordulók ügyeit, állásközvetítést, tanácsadást stb. bonyolítja le, itt végzi külső hivatalos teendőit, itt tartja szociális tanfolyamait, foglalkoztató műhelyeit stb.

Nővédelmi hivatalaink címe: I. ker., Krisztinakörut 125. sz., földsz.; I. ker., Döbrentey-utca 2—4. sz.; V. ker., Gizella-tér 3. sz. A Döbrentey-utcában a foglalkoztató műhely mellett Nővédelmi Otthon is van.

Gyermekotthon.

A Gyermekotthonban 34 ártatlan és elhagyatott iskolás leányka nyer otthont.

Ezen intézetünk Budapesten van (I. kerület, Németvölgyi-út 49. szám alatt) s ez annyiban új jelenség a gyermekvédelem terén, amennyiben Magyarországon még nincsenek oly praeventiv jellegű gyermekotthonok, amelyben ugyan teljesen bennlaknak a gyermekek, iskolába azonban kijárnak.

Mária Mercedes Leányotthon.

IX., Mihálkovits-u. 16. sz. alatt, tel.: József 6—92. itt a züllés veszedelmének kitett fiatalkorú leányok megfelelő tartást, ápolást, neveltetést és foglalkoztatást nyernek. A létszám 40

és 50 közt váltakozik. A beutalást az Igazságügyminiszterium intézi.

Patronázs-Szervezet.

Irodái: V., Gizella-tér 3. sz., tel.: 39—01.; V., Markó-utca, Járásbíróság, tel.: 131—91.; IV., Szerb-utca 3., tel.: 156—13. Fiatalkorúak védelme. Fogház- és Toloncházmissió. Mercedes-Kör vasárnaponkint.

Hadiárva és Özvegyek szakosztálya.

IV. ker., Gróf Károlyi-utca 14. szám, tel.: 127—81. Hadiárváknak és özvegyeknek tanács, állásközvetítés, gyermekek elhelyezése, menekültek felsegítése.

A Bethánia-Szeretetház Szikszón.

Ide tartozik:

1. *A Reformatorium*, azaz javító-nevelőintézet, melyben 100 állami növendék (züllésnek indult serdülő leány) nevelkedik.

2. A helybeli kath. elemi iskola 131 gyermekkel.

3. Kath. Leányegylet 50 taggal.

Székesfehérvárott.

A háború tartama alatt két katonakórházat vezetnek a Társulat nővérei.

Társulati házunk: Széchényi-utca 17.

Vidéki intézményeinket

a Missziószövetség

kapcsolja egybe. Ennek tagjai lehetnek egyesek és egyesületek. A Missziószövetség tagjai vagy közvetlenül a Központhoz, vagy a Társulat vidéki fiókjai által, vagy a Társulathoz csatlakozott bármely más egyesület által tartoznak a Szociális Missziótársulathoz.

A közvetlenül a Központhoz csatlakozott tagok havi 1 K-t, vagy ennél nagyobb összeget ajánlanak fel a Társulat céljaira, ennek ellenértéke gyanánt kapják havonta Prohászka püspök körleveleit és a Keresztény Nő című folyóiratot.

A Társulat fiókjaihoz évi 6 K-val csatlakoznak az illető helybeliek, kik ott létesített intézményeinkben dolgoznak is. Az illető egyesület szoros összeköttetésben áll a Központtal, rendszeres látogatás és levelezés által.

A Missziószövetség mindazon tagjai, kik valamely *más egyesülethez* tartoznak és annak csatlakozása által léptek a Missziószövetségbe, a saját egyesületük alapszabályai szerint működnek, de

a Missziótársulat szellemében és részesülnek annak erkölcsi támogatásában. A Missziószövetség fiókjai és minden szövetséges egyesület tagjai kapják a Keresztény Nő című általános egyesületi lapot.

Prohászka püspök havi *körleveleire* évi 2·40 K-val, a *Keresztény Nő* című folyóiratra évi 2 K-val külön-külön is lehet előfizetni.

A Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent könyvek jegyzéke:

Prohászka O.: *Elmélkedések az Evangéliumról.* Vászonkötésben 8 K, bőrkötésben, aranymetszéssel 14 K.

Prohászka O.: *Rorate coeli.* Vászonkötésben 2 K.

Prohászka O.: *Gloria in excelsis.* Vászonkötésben 2 K.

Prohászka O.: *Jordán partjától Táborhegyig.* Vászonkötésben 3 K.

Prohászka O.: *Táborhegytől Bethániáig.* Vászonkötésben 2 K 20 f.

Prohászka O.: *Bethániától a Golgothaig.* Vászonkötésben 2 K.

Prohászka O.: *A keresztfa alatt.* Vászonkötésben 1 K 60 f.

Prohászka O.: *A Feltámadott nyomában.* Vászonkötésben 2 K.

Prohászka O.: *A szépszeretet anyja.* Vászonkötésben K 2.

Prohászka O.: *A túlvilág tornácaiban.* Vászonkötésben 1 K 40 f.

Prohászka O: *A pünkösdi lélek.* Vászonkötésben 1 K 60 f.

Foerster: *Az élet művészete.* Fűzött 3 K, kötött 4 K 30 f.

Foerster: *Élet és jellem.* Fűzött 3 K 20 f, kötött 4 K 50 f.

Farkas Edith: *A Missziótársulat ismertetése,* 1 K.

A *Keresztény Nő* folyóirat, általános egyesületi lap. Előfizetési ára egész évre 2 K.

Sajtó alá készül Farkas Edith: *A Hivatalos Pártfogó* c. művének II. kiadása.

PROHÁSZKA OTTOKÁR:

Szentlélek hárfája

Imakönyv vászonkötésben. P 6.50

Konferencia-beszédek

Lelkigyakorlatok jegyzetei. Fűzve P 1.20

Keresztút

Vászonkötésben P 2.—

Dr. PIUS PARSCH:

Üdvösség éve

Fordították: **dr. Halamka Gyula, dr. Bátky Miklós, dr. Szamek József**

I. kötet: **Karácsonyi ünnepkör**
Kötve P 6.—

II. kötet: **A húsvéti idő**
Kötve P 7.—

III. kötet: **A pünkösd utáni idő**
Kötve P 7.—

Dr. PIUS PARSCH:

A szentmise magyarázata

Fordította: **Szunyogh X. Ferenc**
Fűzve P 4.80, kötve P 6.—